

Töö number
Tellijä
Konsultant

2017-0113
Tahkuranna/Häädemeeste Vallavalitsus
Skepast&Puhkim OÜ
Karjavälja 14, 12915 Tallinn
Telefon: +372 664 5808
e-post: info@skpk.ee
Registrikood: 11255795

Kuupäev

Oktoober 2018

KESKKONNAMÕJU JA NATURA HINDAMINE KERGLIIKLUSTEE RAJAMISEKS PÄRNU LINNA PIIRILT POSTI TEE ALGUSENI PROGRAMM

Version **3 (nõuetele vastavaks tunnistamiseks)**
Kuupäev **24.10.2018**
Koostanud **Eike Riis, Raimo Pajula**

Esikaane foto: Google Maps tänavavaade (väljavõte)

Projekti nr 2017-0113

SKEPAST&PUHKIM OÜ
Karjavälja 14
12915 Tallinn
Registrikood 11255795
tel +372 664 5808
e-mail info@skpk.ee
www.skpk.ee

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS.....	5
2.	KMH OSAPOOLED	6
3.	KAVANDATAV TEGEVUS.....	7
3.1.	Kavandatava tegevuse eesmärk.....	7
3.2.	Kavandatava tegevuse asukoht.....	7
3.3.	Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste lühikirjeldus	8
3.3.1.	Kavandatav tegevus	8
3.3.2.	Kavandatava tegevuse reaalsed alternatiivsed võimalused	9
3.3.3.	Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla km 133,4-143 Pärnu–Uulu lõigu projekteerimine ja KMH	9
4.	KAVANDATAV TEGEVUSE SEOS STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA	11
4.1.	Tahkuranna valla üldplaneering	11
4.2.	Via Baltica teemaplaneering ja KSH.....	11
4.3.	Pärnu maakonnaplaneering 2030+	12
5.	EELDATAVALT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS	14
5.1.	Looduskeskkond	14
5.1.1.	Piirkonna reljeef ja geoloogiline ehitus	14
5.1.2.	Maardlad.....	14
5.1.3.	Põhja- ja pinnavesi.....	14
5.1.4.	Kaitstavad loodusobjektid	15
5.1.5.	Taimestik ja loomastik	17
5.1.6.	Roheline võrgustik	18
5.1.7.	Puhkealad ja -metsad	18
5.2.	Välisõhu seisund, müra ja vibratsioon.....	19
5.3.	Kultuuripärand.....	19
5.3.1.	Kultuurimälestised	19
5.3.2.	Kultuuriväärtusega leiud ja arheoloogiline kultuurikiht	19
5.3.3.	Väärtuslikud maastikud.....	20
5.3.4.	Pärandkultuuriobjektid.....	20
5.4.	Sotsiaal-majanduslik keskkond	21
5.4.1.	Asustus ja maakasutus	21
5.4.2.	Tehniline taristu	21
6.	HINDAMISMETOODIKA KIRJELDUS.....	24
7.	NATURA 2000 HINDAMINE.....	27
7.1.	Teave kavandatava tegevuse kohta.....	27
7.2.	Pärnu loodusala iseloomustus	28
7.3.	Tõenäoliselt oluliste mõjude prognoosimine	29
8.	EELDATAVALT KAASNEV OLULINE KESKKONNAMÕJU	30
8.1.	Mõjuala ulatus ja KMH käsitusala	30
8.2.	Mõjuallikad.....	30
8.3.	Mõjutatavad keskkonnaelemendid lähtudes eeldatava mõju olulisusest.....	31
8.3.1.	Looduskeskkond	31
8.3.2.	Välisõhu seisund, müra ja vibratsioon.....	32
8.3.3.	Mõju kultuuripärandile	32
8.3.4.	Mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale	33
8.3.5.	Jäätmete teke	34

9.	KMH KOOSTAMISE JA MENETLEMISE AJAKAVA	36
10.	AVALIKKUSE KAASAMINE JA ÜLEVAADE KMH PROGRAMMI AVALIKUSTAMISEST	40
10.1.	Kavandatava tegevuse elluviimisega seotud mõjutatud/huvitatud asutused ja isikud ning nende teavitamine	40
10.2.	Ülevaade seisukohtadest KMH programmi kohta	41
10.3.	Ülevaade KMH programmi avalikustamisest ja selle tulemustest	43
11.	KMH LÄHTEMATERJALID	45

LISAD

- Lisa 1. Tahkuranna Vallavalitsuse 25.10.2016 korraldus nr 314 „Projekteerimistingimuste väljastamine. Keskkonnamõju ja Natura hindamise algatamine“
- Lisa 2. Seisukohad KMH programmi kohta
- Lisa 3. KMH programmi avaliku arutelu protokoll koos osavõtjate nimekirjadega

KASUTATUD LÜHENDEID

EELIS	Eesti Looduse Infosüsteem
EHR	Ehitisregister
KeA	Keskkonnaamet
KeHJS	keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus
KeÜS	keskkonnaseadustiku üldosa seadus
KMH	keskkonnamõju hindamine
KSH	keskkonnamõju strateegiline hindamine
LV	linnaavalitsus
MKA	maastikukaitseala
MP	maakonnaplaneering
SKV	(kaitseala) sihtkaitsevöönd
VV	vallavalitsus

1. Sissejuhatus

Tahkuranna Vallavalitsus algatas 25.10.2016.a korraldusega nr 314 (vt Lisa 1) Pärnu-Reiu kergliiklustee keskkonnamõju hindamine koos Natura hindamisega kergliiklustee rajamiseks Pärnu maastikukaitseala Metsniku sihtkaitsevööndisse. Keskkonnamõju hindamine (KMH) on algatatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS)¹ § 3 ja § 6 lg 2 p. 10 alusel. Sama korraldusega väljastati projekteerimistingimused kergliiklustee projekteerimiseks.

Kavandatava tegevuse eesmärk on rajada kergliiklustee alates Pärnu linna piirist kuni Reiu külas asuva Posti tee alguseni, et parandada kergliikluse võimalusi ja aidata kaasa liiklusohutuse taseme tõstmisele. Kergliiklustee nähakse ette paralleelselt põhimaanteeaga nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla.²

Keskkonnamõju hindamise eesmärk on anda tegevusloa (ehitusloa) andjale teavet kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega kaasneva keskkonnamõju kohta ning kavandatavaks tegevuseks sobivaima lahendusvariandi valikuks, millega on võimalik vältida või vähendada ebasoodsat mõju keskkonnale ning edendada säästvat arengut. Projektlahenduses tuleb arvestada KMH, sh Natura hindamise tulemustega ja vajadusel leevendavate meetmetega.

KMH programmi sisu määrab KeHJS-e § 13:

- 1) kavandatava tegevuse eesmärk ja täpne asukoht;
- 2) kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste lühikirjeldus;
- 3) eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus;
- 4) kavandatava tegevuse seos strateegiliste planeerimisdokumentidega;
- 5) teave kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju, eeldatavate mõjuallikate, mõjuala suuruse ning mõjutatavate keskkonnaelementide kohta;
- 6) keskkonnamõju hindamisel kasutatava hindamismetoodika kirjeldus, sealhulgas teave keskkonnamõju hindamiseks vajalike uuringute kohta;
- 7) kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste keskkonnamõju hindamise ning selle tulemuste avalikustamise ajakava;
- 8) andmed arendaja kohta ning juhteksperdi nimi või eksperdirühma koosseis, nimetades ja põhjendades, milliseid valdkondi ja millist mõju hakkab iga rühma kuuluv isik hindama;
- 9) asjaomaste asutuste loetelu koos menetlusse kaasamise põhjendusega;
- 10) tegevusloa taotluse koopia.

Selgituseks KeHJS-e § 13 punkti 10 kohta: kuna projekteerimistingimuste menetlemine toimub Hädameeste Vallavalitsuse huvidest lähtuvalt, siis tegevusloa taotlust antud juhul ei esitata, sest huvitatud osapool (arendaja) ja menetleja/haldusorgan (otsustaja) on sama juriidiline isik. Aluseks on haldusmenetluse seaduse § 35 lg 1 p 2, mille kohaselt haldusmenetlus haldusakti andmiseks või toimingu sooritamiseks algab haldusorgani initsiatiivil algatatud haldusmenetluses menetlusosalise teavitamisega menetlusest.

Käesolevas KMH protsessis on otsustaja (pädev asutus) ning arendaja (isik, kes kavandab tegevust ja soovib seda ellu viia) Hädameeste Vallavalitsus. Ehitusprojekti (eelprojekti ja põhiprojekti) koostaja ning KMH läbiviija on Skepast&Puhkim OÜ.

KMH algatamise korraldusega, KMH programmiga (selle esitamisel avalikustamisele) ning KMH programmi menetlusedokumentidega saab tutvuda Hädameeste Vallavalitsuses (Pargi tee 1, Uulu küla, 86502 Hädameeste vald) selle lahtioleku aegadel. Täiendavat teavet KMH koostamise korraldamise kohta saab Hädameeste Vallavalitsusest (kontaktisik: maa- ja keskkonnanõunik Sigrit Kasemets; tel 444 8894, 5300 6898; e-post: sigrit.kasemets@haademeeste.ee).

¹ Elektrooniline Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122015018?leiaKehtiv>

² Maanteeameti tellimisel on projekteerimisel 2+2 sõidurajaga Pärnu–Uulu lõik (km 133,4–143) põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) teemaplaneeringuga kavandatud trassi asukohas.

2. KMH osapooled

KMH osapooled vt Tabel 1.

Tabel 1. KMH osapooled

Osapool	Asutus	Kontaktisik	Kontaktandmed
Otsustaja*	Häädemeeste Vallavalitsus	Sigrit Kasemets, maa- ja keskkonnanõunik	Pargi tee 1, Uulu küla, 86502 Häädemeeste vald tel 444 8894, 5300 6898 sigrit.kasemets@haademeeste.ee
Arendaja	Häädemeeste Vallavalitsus	Karel Tölp, vallavanem	Pargi tee 1, Uulu küla, 86502 Häädemeeste vald tel 444 8890 karel.tolp@haademeeste.ee
Ekspert (KMH läbiviija)	Skepast&Puhkim OÜ	Eike Riis, vanemkonsultant	Laki 34, 12915 Tallinn tel 698 8365 eike.riis@skpk.ee

* KMH programmi ja aruande nõuetele vastavaks tunnistamise otsuse tegija

KMH-d viib läbi Skepast&Puhkim OÜ. KMH juhtekspert on Eike Riis (Skepast&Puhkim OÜ, vanemkonsultant; MSc bioloogias (TÜ); keskkonnamõju hindamise litsents KMH0154, kehtiv kuni 19.09.2021).

KMH eksperdirühma liikmed on:

- Eike Riis, vanemkonsultant – valdkonnad: sotsiaal-majanduslik keskkond (mõju inimese tervisele); kaitstav loodus, sh Natura 2000; veekaitse; kultuuriline keskkond;
- Raimo Pajula, keskkonnaekspert – MSc geoökoloogia (TPedI); valdkonnad: elustik, ökoloogia ja kaitstav loodus, sh Natura 2000;
- Maria Oravas, spetsialist – MSc keskkonnakorraldus ja puhtam tootmine (TTÜ); valdkond: müra;
- Piret Kikkas – MSc keskkonnatehnika (TTÜ); valdkonnad: hüdrogeoloogia, hüdroloogia, sademevee ärajuhtimine;
- Marju Kaivapalu, projektijuht-keskkonnaspetsialist – MSc keemia ja keskkonnakaitse tehnoloogia (TTÜ); valdkond: välisõhu saaste;
- Hendrik Puhkim, MSc geograafias (Joseph Fourier ülikool) – sotsiaal-majanduslik keskkond (mõju inimeste heaolule ja varale).

Vajadusel kaasatakse töö käigus ka teisi eksperte.

KMH menetlusprotsessi kaasatakse ajaomased asutused ja isikud, keda kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle tegevuse vastu (vt ptk 10.1).

3. Kavandatav tegevus

3.1. Kavandatava tegevuse eesmärk

Kavandatava tegevuse eesmärk on rajada valgustatud kergliiklustee alates Pärnu linna piirist kuni Reiu külas asuva Posti tee alguseni, et parandada kergliikluse võimalusi ja aidata kaasa liiklusohutuse taseme tõstmisele. Kergliiklustee nähakse ette paralleelselt põhimaanteeaga nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla.

Maanteeameti tellimisel on projekteerimisel 2+2 sõidurajaga Pärnu–Uulu lõik (km 133,4–143) põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) teemaplaneeringuga kavandatud trassi asukohas. Nimetatud maanteelõigul on tihe autoliiklus ning mitmeid ristmikke ja mahasõite, mis tekitavad kergliiklejatele liiklusohutlikke olukordi. Projekteeritav kergliiklustee arvestab projekteeritava maanteelõigu lahendusega.

Euroopa Regionaalarengu Fondi rahastamisel on käimas projekt „Kergliiklustee Pärnu kesklinna ja Lottemaa ühendamiseks”. Pärnu linna osa sellest hõlmab 9 km pikkust teed Kesklinna sillast linna tänavaid pidi Pärnu linna ja Häädemeeste valla piirile Via Baltica ääres. Tee on ehitamisel ja selle valmimise tähtaeg on 31.12.2018.

Häädemeeste valla osa kergliiklusteest on plaanis valmis ehitada 2019. aasta lõpuks. Valminud on kergliiklussild Ura jõel (Uulu kanalil), mis ühendab Uulu keskusesse viiva kergliiklustee ning Muuli tee ja Mereküla tee kaudu Posti tee. Posti teele on osaliselt rajatud valgustus, tee toimib segaliiklusteena, sest liiklussagedus on väike.

Riigihange „Uulu–Pärnu kergliiklustee 2. etapp. KMH ja projekteerimine” hõlmab kergliiklustee rajamist Pärnu linna piirist Posti teeni.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht

Projekteeritav kergliiklustee asub Pärnu maakonnas Häädemeeste vallas³ (vt Joonis 1).

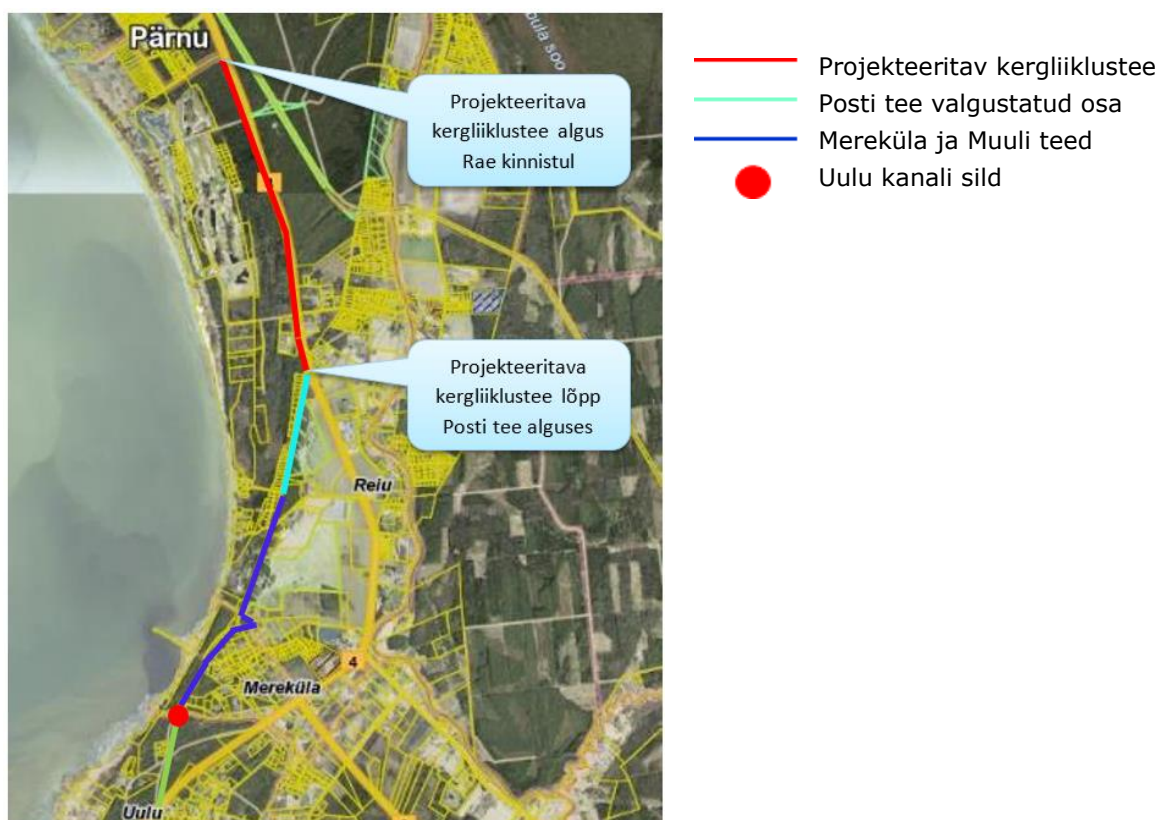
Projekteeritav valgustatud kergliiklustee algab Pärnu linna piirilt Riia mnt äärest Rae kinnistult ning kulgeb Häädemeeste valla territooriumil paralleelselt põhimaanteeaga nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla. Projekteeritav kergliiklustee lõpeb Reiu külas põhimaantee ja Posti tee ristmiku piirkonnas. Kergliiklustee ligikaudne pikkus on 2,9 km.

Kergliiklustee ehitamisega hõlmatavad kinnisasjad ja nende omanikud on:

- Rae (84801:001:1735), Häädemeeste vald;
- Tamme (84801:001:0185), eraisik;
- Tammeoksa (84801:001:1443), eraisik;
- Posti tee (84801:001:1350), Häädemeeste vald.

Enamus kavandatavast kergliiklusteest jääb praeguse seisuga Natura 2000 võrgustiku alale, Pärnu maastikukaitseala Metsniku sihtkaitsevööndisse.

³ Enne haldusreformi Tahkuranna valla territoorium

Joonis 1. Projekteeritava kergliiklustee asukohaskeem. Aluskaart: Maa-amet

3.3. Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste lühikirjeldus

3.3.1. Kavandatav tegevus

Projekteerimisel juhendatakse Tahkuranna Vallavalitsuse 25.10.2016 korraldusega nr 314 välja antud projekteerimistingimustest Pärnu-Reiu valgustusega kergliiklustee ehitusprojekti koostamiseks (vt Lisa 1).

Projekteerimistingimuste sisu ja põhjendused⁴

Projekteerida kergliiklustee algusega Pärnu linna piir (Reiu külas Rae kinnistu piirist) mööda põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla äärt kuni Posti tee alguseni. Kergliiklustee läbib kahte eraomandis olevat kinnistut: Tamme ja Tammeoksa. Muus osas jääb kergliiklustee Häädemeeste valla omandisse kuuluvatele Rae ja Posti tee kinnistutele. Kergliiklustee pikkus on ca 2,9 km.

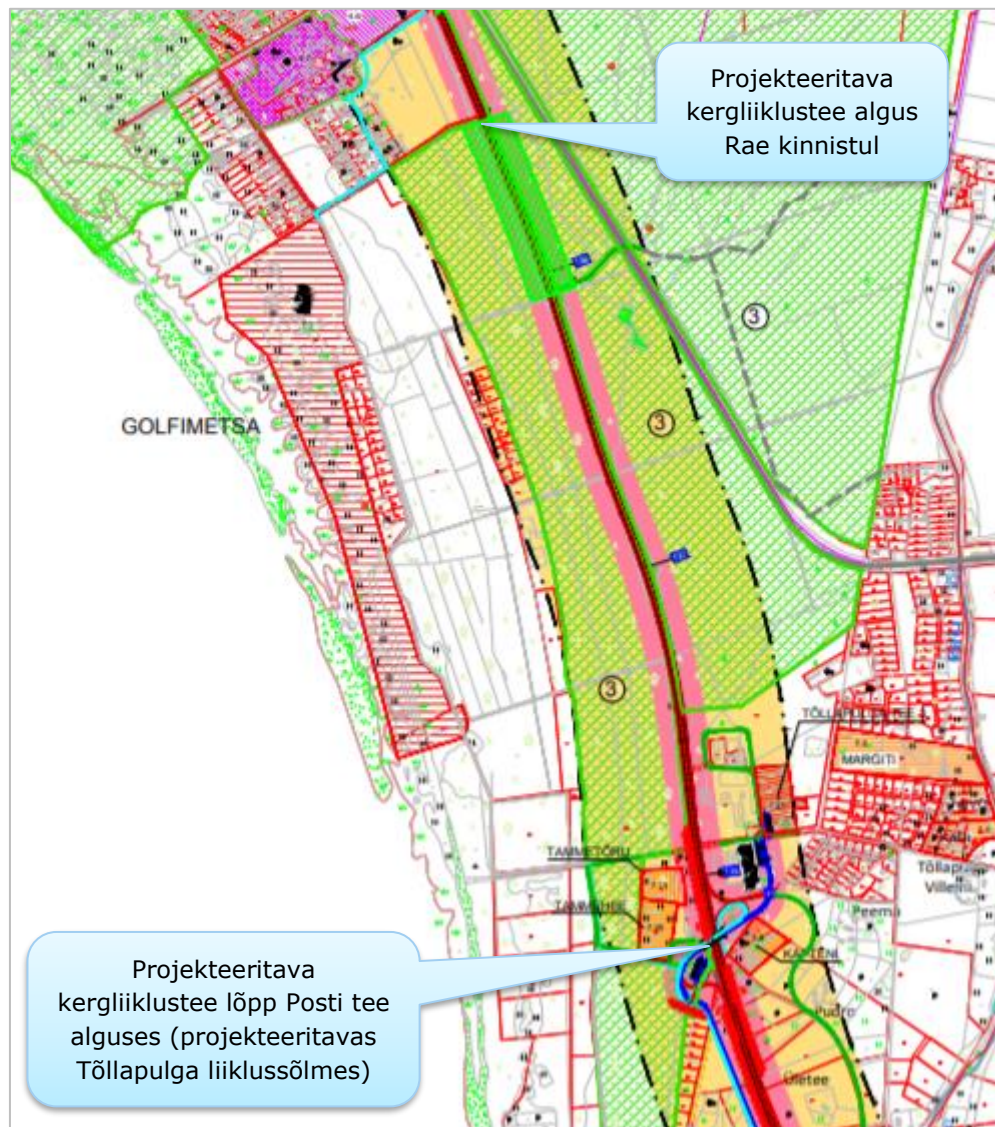
Arhitektuurilised, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused näevad muuhulgas ette järgmist:

- kogu tee ulatuses kavandada istepinkide ja prügiurnide asukohad;
- kergliiklustee projekteerida 3 m laiuse asfaltkattega;
- kergliiklustee valgustada kogu ulatuses tänavavalgustuse keskmise kõrgusega postidega, et tagada ohutu ja turvaline liikumine ka pimedal ajal;
- tee koridori ja valgustuskaabli ning postide täpne asukoht kooskõlastada vallavalitsuse ja maaomanikega;
- projekteerida liikluskorraldus koos liikluskorraldusvahenditega;

⁴ Väljavõte Tahkuranna Vallavalitsuse 25.10.2016 korraldusega nr 314 välja antud projekteerimistingimustest

maavanema 01.10.2012 korraldusega nr 529 ning muutusteta üle võetud uude Pärnu maakonnaplaneeringusse ning Tahkuranna valla ja Pärnu linna üldplaneeringutesse.

Projektiga nähakse ette põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) teemaplaneeringuga kavandatud trassi asukohas 2+2 lahendusega põhimaantee (vt Joonis 3).

Joonis 3. Via Baltica maanteelõik projekteeritava kergliiklustee piirkonnas. Allikas: teemaplaneering „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) trassi asukohta täpsustamine km 92,0–170,0“

Alates Riia mnt–Rannametsa tee ristmikust (km 135) kuni Uulu ristmikuni on Via Baltica trass planeeritud I klassi maanteena. Km-l 138, Posti tee ja Reiu kooli teega ristumise piirkonnas, on ette nähtud eritasandilise Tõllapulga liiklussõlme rajamine osaliselt Natura 2000 ala Pärnu maastikukaitseala piiridesse. Planeeritava Tõllapulga liiklussõlme asukoht on kooskõlas Tahkuranna valla üldplaneeringuga⁶. See liiklussõlm on peamine ristmik, mis ühendab Reiu küla Viabalticast kahel pool paiknevaid elamupiirkondi Pärnu linnaga, selle ristmiku kaudu lahendatakse ka pääs Lottemaale.

⁶ Kehtestatud Tahkuranna Vallavolikogu 31.05.2012.a määrusega nr 11

4. Kavandatava tegevuse seos strateegiliste planeerimisdokumentidega

Järgnevates peatükkides on toodud kavandatava tegevuse seosed asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning teadaolevate lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

4.1. Tahkuranna valla üldplaneering

Tahkuranna valla üldplaneeringus⁷ (ptk 2.3.1) on märgitud, et hea ühendus Pärnu linnaga on eelduseks igapäevasele pendelmigratsioonile. Vaid toimiva teedevõrgu ja üldplaneeringus ette nähtud uute kogujateede rajamine ning hea igapäevase transpordiühenduse olemasolu tagavad vallaelanikele mõistliku ajakuluga võimaluse käia tööl Pärnus ja vastupidi. Optimaalne sõiduaja kulu on eelduseks valla elanikkonna edasisele kasvamisele ja ettevõtluskeskkonna arenemisele.

Tahkuranna valla üldplaneering teeb ettepaneku uute kergliiklusteede planeerimiseks. Planeeritud kergliiklusteed on kantud üldplaneeringu kaardile. Täpne lahendus kergliiklustee rajamiseks antakse projektis. Täpne maantee laienduse ulatus ning seda teenindavate kogujateede ja kergliiklusteede asukoht Pärnu maastikukaitseala piires ning metsa vääriselupaikade aladel tuleb selgitada välja hilisema projekteerimise ning keskkonnamõju hindamise käigus.

Üldplaneering näeb ette, et rajatavad jalgratta- ja kõnniteed peavad lähtuma universaalse disaini⁸ põhimõtetest.

Kavandatav tegevus on kooskõlas Tahkuranna valla üldplaneeringuga, sest teemaplaneeringu "E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee asukoha täpsustamine km 92,0-170,0" (vt ptk 4.1) lahendus on kantud Tahkuranna valla üldplaneeringusse ning koostatav maantee projekt arvestab käsitletavas lõigus (Pärnu linna piirist kuni Posti teeni) Pärnu-Reiu kergliiklustee kavandamisega maantee koridori.

4.2. Via Baltica teemaplaneering ja KSH

Pärnu maakonnaplaneeringut täpsustavast teemaplaneeringu „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0-170,0" (ptk 3.3.7) kohaselt ei ole ette nähtud jalgsi ja jalgrattal liiklejaid põhimaanteele liiklema. Ohutuse tagamiseks on jalakäijate või jalgratturite liiklus ette nähtud teest eemale jalg- ja jalgrattateele. Teed, mis rajatakse sportliku tegevuse harrastamiseks, ei kuulu maanteede koosseisu. Liiklusohutusest tulenevalt tuleb jalg- ja jalgrattateel (koos ja eraldi) nõudeid erinevalt käsitleda, et vältida õnnetuste riske, mis kaasnevad erinevatel kiirustel (jalakäija vs jalgrattur) ja erinevate tehniliste vahenditega (pisimopeedid, jalgrattad, rulluisud, rulad jms) liiklejate liikumisel samal teel.

Teemaplaneering näeb ette, et jalg- ja jalgrattateede asukohtade määramisel on eelistatud juba üldplaneeringutes olevaid asukohti. Juhul, kui jalg- ja jalgrattateel vajadus, mis on tekkinud seoses põhimaantee rekonstrueerimisega, ning üldplaneeringuga kavandatud kergliiklustee asukoht langevad kokku, on mõistlik need kaks funktsiooni ühendada. Teemaplaneeringu joonisel ei ole kergliiklusteed Pärnu ja Reiu vahel näidatud põhimaantee kõrvale, vaid sellest oluliselt mere poole (Golfi tee), kuid kergliiklustee vajadus käsitletavas asukohas (põhimaantee ääres) on märgitud Tahkuranna valla üldplaneeringu (vt ptk 4.1) joonisele. Samuti nähakse Pärnu maakonnaplaneeringus ette alternatiivne võimalus kergliiklustee (jalg- ja jalgrattateel) rajamiseks

⁷ Kehtestatud Tahkuranna Vallavolikogu 31.05.2012.a määrusega nr 11

⁸ Universaalne disain on toodete ja keskkonna kujundamine nõnda, et seda saavad kasutada kõik inimesed võimalikult suurel määral vajamata kohandusi või erilahendusi.

Häädemeeste vallas Pärnu linna piirist kuni Posti teeni (vt ptk 4.3), mis vastab käsitletava projektiga kavandatavale tegevusele.

Teemaplaneeringuga kavandatava tegevuse mõjusid on käsitletud E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee km 92,0-170,0 asukoha täpsustamise teemaplaneeringu KSH aruandes.⁹ KSH ei välista kavandatavat tegevust. Vastavalt KSH aruandele tuleb teemaplaneeringu elluviimisel kõikides järgmistes etappides arvestada KSH-s täpsustatud keskkonnanõugetimusi ja leevendavaid meetmeid. Veel on KSH aruandes välja toodud, et teeprojekti koostamisel tuleb kindlasti läbi viia täiendav keskkonnamõju hindamine koos täpsema Natura-hindamisega, sest selles etapis on võimalik täpselt hinnata, kas ja kui palju elupaikade pindalast kaob (jääb tee alla). KMH käigus tuleb hinnata ka kavandatava tegevuse koosmõju teiste suuremate piirkonnas kavandatavate tegevustega. Hetkel teadaoleva informatsiooni alusel on hinnatud, et koosmõju võib olulisel määral avalduda Pärnu maastikukaitsealal (Pärnu loodusalal). Arendustegevuse surve maastikukaitsealaga piirneva golfikeskuse väljaarendamiseks, elamualade paiknemine kaitseala külje all ja maastikukaitseala kõrge külastatavus alandavad oluliselt koos I klassi maantee rajamisega ala looduslikku väärtust ja häirivad kaitsealuste lindude elutingimusi.¹⁰

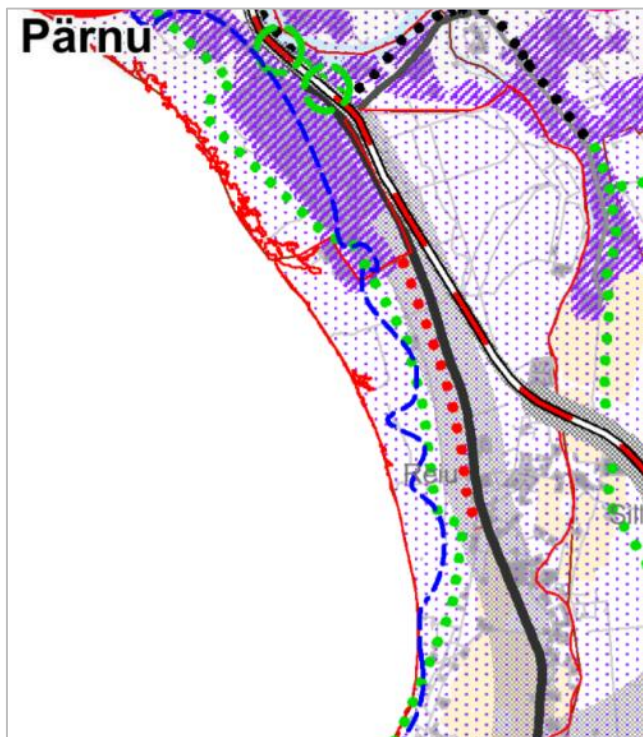
4.3. Pärnu maakonnaplaneering 2030+

Pärnu maakonnaplaneeringus 2030+ on tasakaalustatult arvestatud riiklikud ja kohalikud huvid. Olulisemate maakonna arengueelduste hulka on muuhulgas arvatud tugev keskus Pärnu linn koos oma lähitagamaaga, Pärnu ja Pärnumaa kui Eesti olulisemaid turismisihtkohti, paiknemine rahvusvahelistel ühendusteedel ja kiired tulevikuühendused (Via Baltica ja Rail Baltic), mitmekülgsed loodusolud ja ökoloogilise mõtteviisi väärtustamine. Jätkuvalt on üheks tähtsaimaks väljakutseks kiirete ühenduste loomine välismaailmaga, mis puudutab muuhulgas ka Via Balticaga seotud projekte. Pärnu linn kui turismi sihtkoht ja innovaatilise tootmise asukoht vajab kiiret, aastaringset ja mitmeliigilist ühendust, sh Via Baltica. Tehnilise taristu objektide, sh teedevõrgu, olemasolu loob eeldused eluvaldkondade sisuliseks arenguks ja rahuldab inimeste peamisi vajadusi, sh liikumisvõimalused.

Via Baltica teemaplaneeringuga on ohutuse tagamiseks ette nähtud viia kogu Via Baltica trassi ulatuses kergliiklus maanteest eemale kergliiklusteele või kogujateele. Nende rajamise põhimõtted on sätestatud Via Baltica teemaplaneeringu peatükis 3.3.7 (vt ptk 4.2). Maakonnaplaneering peab võimalikuks kergliiklustee rajamist Via Baltica äärde looduskaitsealade tingimuste muutmisel. Maakonnaplaneeringus nähakse ette alternatiivne võimalus kergliiklustee (jalg- ja jalgrattatee) rajamiseks Häädemeeste vallas Pärnu linna piirist kuni Posti teeni (vt Joonis 4). Kergliiklustee on võimalik rajada olemasolevast T4 Tallinn-Pärnu-Ikla riigi põhimaantee muldkehast mere poole ja minimaalselt 25 m kaugusele. Kergliiklustee rajamise võimalikkus selgub pärast keskkonnamõju hindamist Natura 2000 võrgustiku alale.

⁹ Heaks kiidetud Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni poolt 01.07.2011 kirjaga nr PV 6-8/11/18456-2

¹⁰ Teemaplaneeringu „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn – Pärnu – Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0 – 170,0“ KSH aruanne

Joonis 4. Võimalik jalg- ja jalgrattatee looduskaitsete tingimuste muutumisel (tähistatud punase punktiiriga). Väljavõte Pärnu maakonnaplaneeringu 2030+ joonisest „Asustus“ (roheline punktiiriga on tähistatud planeeritavad jalg- ja jalgrattateed)

Maakonnaplaneeringus märgitakse, et Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) maanteed võib tinglikult pidada ohtlikuks suure liiklussageduse ja ohtlike veoste tõttu. Via Baltical on oht raskete tagajärgedega õnnetusteks. Via Baltica maantee kohta koostatud maakonna teemaplaneering „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0–170,0“ loob eeldused selle projekteerimiseks sujuvamaks ja ohutuma liiklusega rahvusvaheliseks maanteeks. See eeldab muuhulgas ka kergliiklusteede eraldamist maanteest.

Pärnu maakonnaplaneering 2030+ jätab teemaplaneeringu „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0–170,0“ kehtima (vt Pärnu maakonnaplaneeringu 2030+ seletuskirja ptk 6.1). Kuna maakonnaplaneeringu joonised ja täpsusaste on üldisem kui nimetatud joonobjekti planeeringul, on Via Baltica teemaplaneering joonobjekti (põhimaantee) projekteerimise aluseks.

5. Eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus

5.1. Looduskeskkond

5.1.1. Piirkonna reljeef ja geoloogiline ehitus

Projektiala iseloomustab tasane pinnamood ja madalad absoluutkõrgused. Maapinna kõrgused käsitletavas lõigus jäävad valdavalt vahemikku 6–8 m.

Alljärgnevas tabelis (Tabel 2) on toodud piirkonna geoloogilise ehituse andmed piirkonnas asuvate puurkaevude (vt ptk 5.4.2) läbilõigete alusel (andmed keskkonnaregistrist).

Tabel 2. Piirkonna geoloogilise ehituse andmed kavandatava kergliiklustee piirkonnas asuvate puurkaevude läbilõigete alusel. Allikas: keskkonnaregister (09.04.2018)

Stratigraafiline indeks	Kivimi litoloogiline kirjeldus	Puurkaevu registreerimisnumber (ja sügavus) / Kivimikihi paksus	
		PRK 0015601 (54 m)	PRK 0021379 (74 m)
mQIV	liiv	7	6
lgQIII	savi	7	3
gQIII	liivsavimureen*	15	-
gQIII-fQIII	veerised ja munakad kruusaga	-	5
D2nr	savi domeriidi vahekihtidega**	-	16
D2pr	(peeneteraline) liivakivi ***	13	11,5
S1jg-D2pr	liivakivi ja lõhenenud lubjakivi	12	-
S1jg	lubjakivi ****	-	18,5
S1jn(-jg)	lubjakivi mergli vahekihtidega	-	14
Maapinna absoluut- kõrgus, m	-	8,5	8

* gQIII erinevates läbilõike kirjeldustes ka: „liivsavi liivaga + saviliiv“; „saviliivmoreen“

** D2nr erinevates läbilõike kirjeldustes ka: „vahelduvad mergli, lubjakivi, liivakivi ja aleuroliidi kihid“; „savi aleuroliidi vahekihtidega + savi, mergel, dolomiit“

*** D2pr erinevates läbilõike kirjeldustes ka: „liivakivi aleuroliidi ja savi vahekihtidega“

**** S1jg erinevates läbilõike kirjeldustes ka: „lõheline dolomiit + dolomiit ja dolomiidistunud lubjakivi“

Projekti piirkonna geoloogilist ehitust täpsustatakse kergliiklustee projekteerimise käigus.

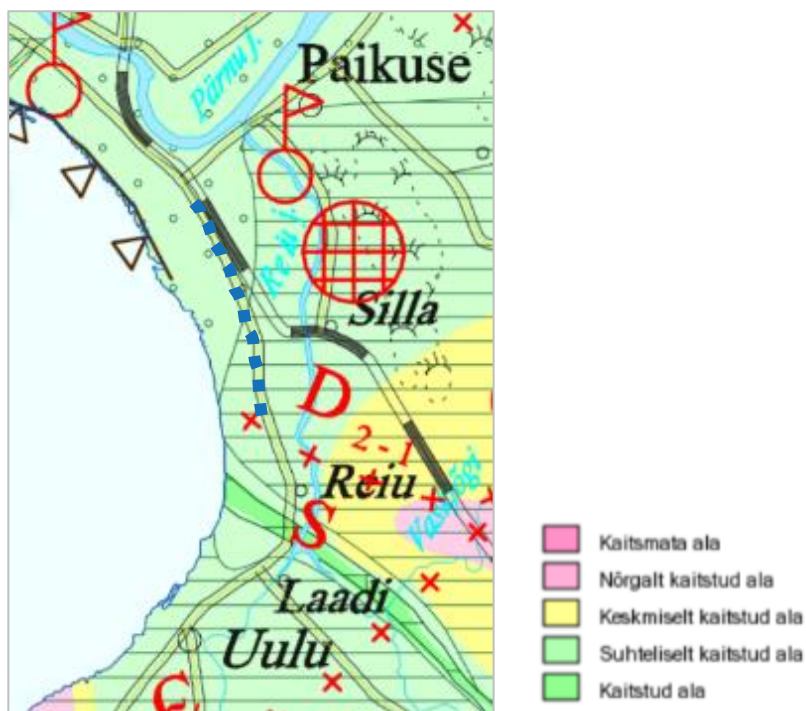
5.1.2. Maardlad

Projekteeritava teelõigu läheduses ei ole registreeritud maardlaid ja mäeeraldisi.

5.1.3. Põhja- ja pinnavesi

Põhjavee kaitstus

Projekteeritav kergliiklustee asub kogu ulatuses alal, kus maapinnalt esimese aluspõhjalise veekompleksi põhjavesi on looduslikult suhteliselt kaitstud (madala reostustundlikkusega) – vt Joonis 5.

Joonis 5. Põhjavee kaitstus projekteeritava kergliiklustee (orienteeruv asukoht tähistatud tumesinise punktiiriga) piirkonnas. Allikas: Eesti põhjavee kaitstuse kaart 1:400 000. OÜ Eesti Geoloogiakeskus, 2001

Pinnaveekogud

Projekteeritava kergliiklustee piirkonnas ei ole looduslikke pinnaveekogusid.

5.1.4. Kaitstavad loodusobjektid

Kaitstavad alad

Kavandatav kergliiklustee asub valdavas osas Pärnu maastikukaitseala (MKA; KLO1000603) praegustes piirides (Metsniku sihtkaitsevööndi maanteepoolses servas)¹¹ – vt Joonis 6. Nimetatud MKA kuulub loodusalana Natura 2000 võrgustiku koosseisu (vt ptk 7.2).

¹¹ Allikad: Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS), Maa-ameti looduskaitse ja Natura 2000 kaardirakendus

Joonis 6. Projekteeritava kergliiklustee paiknemine Pärnu MKA suhtes (tähistatud sinise punktiiriga). Allikas: Maa-ameti looduskaitse ja Natura 2000 kaardirakendus, 09.04.2018

Pärnu MKA asub Pärnu linna ja Häädemeeste valla Reiu küla territooriumil. MKA pindala on 518,8 ha. Pärnu MKA kaitse-eesmärk on kaitsta:¹²

- 1) Pärnu roheline vööndi metsamaastikku, sealseid metsakooslusi ja liikide elupaiku;
- 2) elupaigatüüpe, mida loodusdirektiiv nimetab I lisas: metsastunud luited (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), vanad loodusmetsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);
- 3) liike, keda linnudirektiiv nimetab I lisas ning kes on ühtlasi II ja III kaitsekategooria liigid. Kaitstavateks III kategooria liikideks on herilaseviu (*Pernis apivorus*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), händkakk (*Strix uralensis*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), hallpea-rähn (*Picus canus*), musträhn (*Dryocopus martius*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*) ja punaselg-õgija (*Lanius collurio*);
- 4) III kaitsekategooria liike nagu suur käopõll (*Listera ovata*), laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) ja harilik ungrukold (*Huperzia selago*).

Pärnu MKA on kaitse-eeskirja järgi jaotatud kolmeks sihtkaitsevööndiks: Kodara (323 ha), Rööpa (84,87 ha) ja Metsniku (108,5 ha). Pärnu MKA kaitse-eeskiri on muutmisel.

¹² Vabariigi Valitsuse 18.05.2007 määrus nr 159 „Pärnu maastikukaitseala kaitse-eeskiri“; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13292330?leiaKehtiv>

Kaitsealused liigid

Pärnu MKA-I (vt eespool) on projekteeritava kergliiklustee eeldatavas mõjualas registreeritud¹³ mitmete kaitsealuste taime- ja loomaliikide kasvukohti ja elupaiku (vt Tabel 3).

Tabel 3. Projekteeritava kergliiklustee eeldatavas mõjualas registreeritud kaitsealuste taime- ja loomaliikide kasvukohad ja elupaigad

Liik	Ladinakeelne nimetus	Kaitse-kategooria	Leiukoha registrinumber	Asukoha kirjeldus
Väike-kärbsenäpp	<i>Ficedula parva</i>	III	KLO9110486	Metsniku sihtkaitse-vööndis*
Herilaseviu	<i>Pernis apivorus</i>	III	KLO9110492	
Kivisalisik	<i>Lacerta agilis</i>	II	KLO9110481	Rööpa sihtkaitse-vööndis**
Hoburästas	<i>Turdus viscivorus</i>	III	KLO9110482	
Õõnetuvi	<i>Columba oenas</i>	III	KLO9110493	
Lõopistrik	<i>Falco subbuteo</i>	III	KLO9110496	
Kahelehine käokeel	<i>Platenthera bifolia</i>	III	KLO9337769 ja KLO9337775	
Suur käopõll	<i>Listera ovata</i>	III	KLO933774	
Laialehine neiuvaip	<i>Epipactis helleborine</i>	III	KLO9337773	

* Pärnu MKA Metsniku sihtkaitsevöönd asub olemasolevast maanteest lääne pool.

** Pärnu MKA Rööpa sihtkaitsevöönd asub olemasolevast maanteest ida pool.

Kergliiklustee võimalikus mõjualas väljaspool kaitseala kaitstavate liikide leiukohti registreeritud ei ole. Vajadusel täpsustatakse loetelu KMH läbiviimise käigus.

5.1.5. Taimestik ja loomastik

Taimestik

Projekteeritav kergliiklustee paikneb valdavas ulatuses metsamaastikus. Naabrusse jäävad metsad on enamuses männi enamusega okasmetsad. Teed ääristavad läänest valdavalt palumetsad (pohla ja mustika kasvukohatüübid) ning luiteahelikel kasvavad kuivad männikud (kanarbiku ja sambliku kasvukohatüübid). Männile lisandub ka kaske, haaba, sangleppa ja kuuske ning esinevad niiskemad kasvukohatüübid (kõdusoo, jänese kapsa-mustika). Alusmets on väga tihe.

Projekteeritavast kergliiklusteest ja maanteest ida poole jäävad samuti valdavalt palumetsad (pohla ja mustika kasvukohatüübid) ning kuivad männikud (kanarbiku ja sambliku kasvukohatüübid). Võrreldes tee läänepoolsele metsaga on seal alusmets hõredam, eriti valgusküllaste luitemetsade alal.

Metsad on enamuses vana puistuga ning kuuluvad suures osas loodusdirektiiviga kaitstavasse Natura elupaigatüüpi *vanad loodushõrged metsad* (*9010). Elupaigatüüp ääristab projekteeritavat kergliiklusteed lääne poolt katkematu kogu kaitseala ulatuses.

Looduslikud soo ja niidukooslused käsitletava kergliiklustee naabruses puuduvad.

Loomastik

Ulukiseire ruutloenduse lähimate ruutude seireandmete ning piirkonnas paiknevate jahipiirkondade küttimisstatistika (2010–2012) andmetel elutsevad kergliiklustee piirkonnas paikneva

¹³ Allikad: Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS), Maa-ameti looduskaitse ja Natura 2000 kaardirakendus

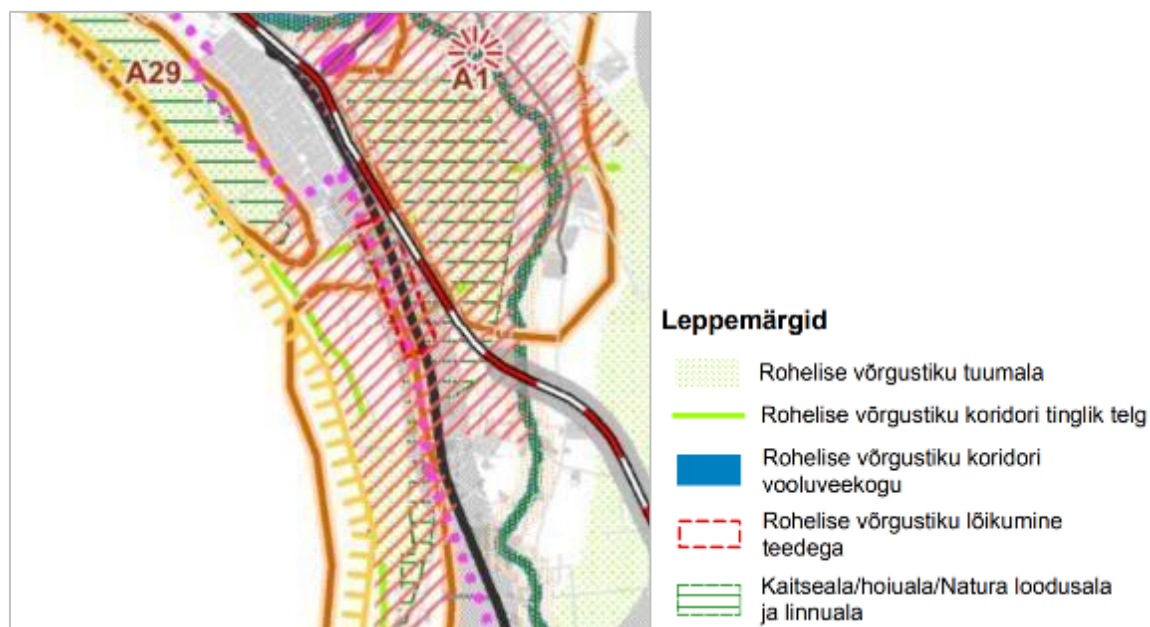
metsamassiivi alal püsivalt või kasutavad piirkonda regulaarselt järgmised ulukiliigid: põder, metssiga, metskits, ilves, rebane, kährik, halljänes, valgejänes, metsnugis, tuhkur ja mäger.

Piirkonna loomastiku andmeid täpsustatakse vajadusel KMH käigus.

5.1.6. Roheline võrgustik

Projektiala piirkonna rohevõrgustiku kirjeldamisel on tuginetud koostamisel olevale Pärnu maakonnaplaneeringule 2030+, mis on aluseks võtnud maakonna teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” ning üldplaneeringud, täpsustades roheline võrgustiku paiknemist ja kasutustingimusi ning silmas pidades kehtivate üldplaneeringute ja teemaplaneeringute ning detailplaneeringute andmeid ja roheline võrgustiku eesmärkide täitmist (vt ka ptk 4.3). Maakonnaplaneeringus on välja toodud, et roheline võrgustik on killustatum Pärnu linna lähiümbruse valdades, kus asustus on oluliselt tihedam.

Maakonnaplaneeringu järgi lõikub projekteeritav kergliiklustee rohevõrgustikuga ühes kohas – Pärnu MKA piirkonnas (vt Joonis 7).

Joonis 7. Rohevõrgustiku paiknemine projekteeritava kergliiklustee suhtes. Allikas: Pärnu maakonnaplaneeringu 2030+ joonis „Looduskeskkond”

5.1.7. Puhkealad ja -metsad¹⁴

Puhkealad on kavandatud selleks, et maakonna elanikud ja turistid saaksid neid avalikult kasutada erinevateks vabaaja harrastusteks. Need paiknevad ka väärtuslikel maastikel (vt ptk 5.3.3).

Reiu–Raeküla puhkeala, mida läbib Tallinn–Pärnu–Ikla maantee, kuulub Pärnu linna ümbritsevate rannikuvööndi puhkealade hulka.

Pärnu linna ümber on puhkemets, et linnade elanikel oleks võimalus puhata, korjata seeni ja marju, teha tervisesporti ka kodu lähedal, linnalähiümbruse metsades. Pärnu linnalähiümbruse puhkemets ulatub ümber Pärnu Valgerannast kuni Uuluni. Sellesse vööndisse jäävad ka Raeküla–Lodja ja Reiu–Uulu metsad.

¹⁴ Pärnu maakonnaplaneering 2030+

5.2. Välisõhu seisund, müra ja vibratsioon

Kergliiklustee ehitamisega kaasneb (ehitusprotsesside ja ehitustehnika tekitatud) müra, vibratsiooni ja õhusaaste levimine lähipiirkondade aladele. KMH aruandes antakse hinnang nende ehitusaegsete mõjude olulisusele ning vajadusel leevendusmeetmete rakendamise vajadusele.

Kergliiklustee kasutamisega müraolukorra ja välisõhu seisundi muutumist ei kaasne, kuid võimalik on nende näitajate tõus seoses kõrvaloleva maanteelõigu ehitamisega 2+2 sõidurajaga I klassi teeks. Maanteelõigu läheduses paiknevatel aladel, tulenevalt sõidukiiruse tõusust, liikluskooormuse suurenemisest ning tee asukoha muutumisest (laienemine ja tee telgjoone muutumine) võib olukord muutuda ja mõjutada teekoridori lähedast ala kuni mitmesaja meetri kauguseni.

Kergliiklustee KMH aruandes antakse eksperthinnang müraolukorrale (ei modelleerita). Vajadusel (olulise mõju ilmnemisel) rakendatakse leevendavaid meetmeid mürataseme leviku piiramiseks.

5.3. Kultuuripärand

Kultuuripärandi all mõistetakse:¹⁵

- mälestisi: arhitektuuri-, monumentaalskulptuuri ja maalikunsti teoseid, arheoloogilist laadi elemente või struktuure, raidkirju, koobaselamuid ja elementide gruppe, millel on väljapaistev üldine väärtus ajaloo, kunsti või teaduse seisukohast;
- ansambleid: isoleeritud või ühendatud ehitiste gruppe, mille arhitektuur, terviklikkus või seos maastikuga omab väljapaistvat üldist väärtust ajaloo, kunsti või teaduse seisukohast;
- vaatamisväärsed paikkondi: inimkäte loomingut või inimese ja looduse ühisloomingut, samuti alasid, kaasa arvatud arheoloogilised vaatamisväärsused, millel on väljapaistev üldine väärtus ajaloo, esteetika, etnoloogia või antropoloogia seisukohast.

Mõju hindamisel kultuuripärandile võetakse käesolevas KMH-s aluseks teadaolev info käsitlusala piirides varasemate uuringute, õigusaktide, planeeringute jms-ga määratletud kultuuripärandi kohta. Täiendavate uuringute tegemine kultuuripärandi määratlemiseks või täpsustamiseks KMH käsitlusala ei KMH ülesanne. Mälestistena käsitletakse riigi poolt kaitse alla võetud kultuurimälestisi ning kultuuriväärtusega leide ja arheoloogilist kultuurikihti. Ansamblikena käsitletakse kehtestatud üldplaneeringutega määratletud miljööväärtuslikke hoonestusalasid. Vaatamisväärsed paikkondadena käsitletakse kehtestatud maakonnaplaneeringu ja üldplaneeringutega määratletud väärtuslikke maastikke, ilusaid teelõike ja silmapaistvaid vaatekohti.

5.3.1. Kultuurimälestised

Kavandatavale tegevusele lähim kultuurimälestis on Raeküla algkooli hoone (reg nr 27187) mis asub Pärnu linnas Lembitu tn 1 kinnistul. Mälestise kaitsevöönd on 50 m laiune maa-ala mälestise väliskontuurist arvates (Muinsuskaitse seadus § 25 lg 3).

5.3.2. Kultuuriväärtusega leiud ja arheoloogiline kultuurikiht

Muinsuskaitseameti andmetel¹⁶ on viimastel aastatel Reiu külas leitud mitu kultuuriväärtusega leidu. KMH käigus tehakse Muinsuskaitseametiga koostööd nende asukohtade täpsustamiseks ja võimaliku mõju hindamiseks.

¹⁵ Ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsioon, Artikkel 1; vt: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13118943>

¹⁶ Muinsuskaitseameti 08.03.2018 kiri nr 1.1-7/3044-3 ja 10.01.2018 kiri nr 1.1-7/3044-1

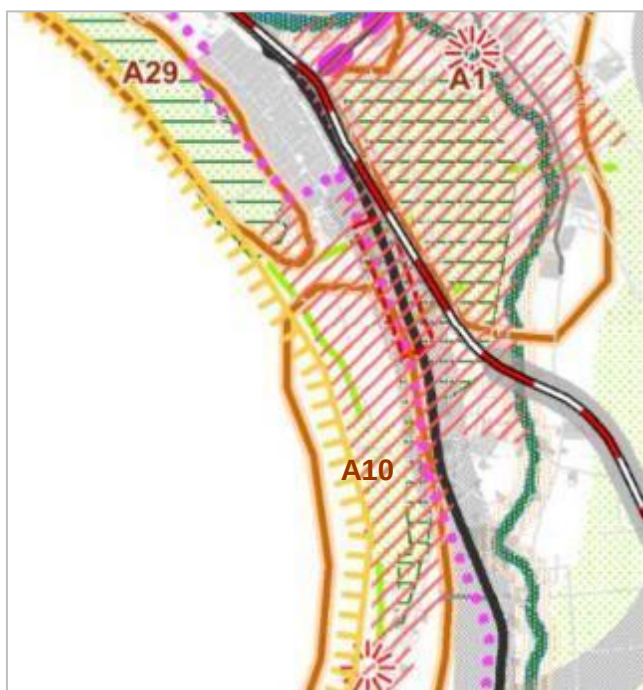
5.3.3. Väärtuslikud maastikud

Projekteeritav kergliiklustee jääb põhjapoolses osas Reiu jõe suudmeala väärtusliku maastiku lähedale, kuid maanteest ja raudteetammist teisele poole (vt maastik A1, Joonis 8). Kesk- ja lõunaosas külgneb kergliiklustee lääne poolt Uulu–Tahkuranna–Jõulumäe väärtusliku maastikuga (vt maastik A10, Joonis 8).

Reiu jõe suudmeala väärtuslik maastik hõlmab Reiu jõe suudmeala, jõe kaldaaladele jäävad luitemännikud, Silla küla ja Pärnu jõe vasakkalda koos Paikuse aleviga. Maakonnaplaneeringu joonise järgi ei külgne Reiu jõe suudme väärtuslik maastik otseselt Tallinn–Pärnu–Ikla maanteega (vahepeale jääb raudteetamm), kuid piirkonna mets kuulub tervikuna puhkemetsade hulka ning osaliselt ka Pärnu MKA koosseisu.

Uulu–Tahkuranna–Jõulumäe väärtuslik maastik jääb Reiust kuni Uuluni Via Baltica ja Pärnu lahe vahele. Ala märksõnad on meri, rand, rannatasandikud ja luitemännikud. Piirkond jääb Pärnu linna lähiümbrusesse ning on hästi ligipääsetav ja väga atraktiivne.

Ilusaid teelõike ja silmapaistvaid vaatekohti kavandatava tegevuse käsituselal määratletud ei ole.

Joonis 8. Väärtuslike maastike (tähistatud helepruuni joonega) paiknemine projekteeritava kergliiklustee suhtes. Allikas: Pärnu maakonnaplaneeringu 2030+ joonis „Looduskeskkond“

5.3.4. Pärandkultuuriobjektid

Käesoleva KMH kontekstis on käsitletud pärandkultuuriobjekte projekteeritavast kergliiklusteest kuni 50 m kaugusele. Kaugemaid objekte ei käsitleta, sest ei ole tõenäoline, et kergliiklustee ehitamine ja kasutamine võiks neile objektidele põhjustada olulist keskkonnamõju.

Ainus pärandkultuuriobjekt, mis jääb projekteeritava kergliiklustee lähedusse, on Rae metskonnahoone (registrikood 848:MTS:001). Hoone asub Reiu külas Tammeoksa kinnistul

(84801:001:1443), vt Joonis 9. Objekti ulatuseks on registris märgitud 25 m, hoone säilivuseks on hinnatud 50-90%.¹⁷ Hoone kaugus teemaa piirist on ca 3,5 m.¹⁸

Joonis 9. Rae metskonnahoone (pärandkultuuriobjekt) projekteeritava kergliiklustee piirkonnas. Allikas: Maa-ameti pärandkultuuri kaardirakendus, vaadatud 09.04.2018

5.4. Sotsiaal-majanduslik keskkond

5.4.1. Asustus ja maakasutus

Projekteeritav kergliiklustee on Hädemeeste valla Reiu küla territooriumil.

Projekteeritav kergliiklustee asub olemasoleva (ja ühtlasi projekteerimisel oleva¹⁹) maanteelõigu vahetus läheduses. Tegevuse lähiümbruse keskkonnatingimused on juba olemasoleva maantee poolt mõjutatud.

Projekteeritav kergliiklustee algab Pärnu linna piirilt, Hädemeeste vallale kuuluvalt Rae kinnistult (84801:001:1735). Kinnistu suurus on ligi 182 ha ja maa sihtotstarve on 100% maatulundusmaa. Suuremal osal kinnistust kasvab mets, hoonestus puudub. Kinnistu kuulub Pärnu MKA koosseisu.

Kergliiklustee lõunapoolses osas, Posti tee ristmiku piirkonnas on valdavalt elamualad ja põllumaad. Projekteeritav kergliiklustee külgneb vahetult järgmiste elamumaa kinnistutega:

- Tamme (84801:001:0185), pindala 7536 m²;
- Tammeoksa (84801:001:1443), pindala 19 176 m².

5.4.2. Tehniline taristu

Teed

Rekonstrueeritav põhimaantee nr 4 Tallinn-Pärnu-Ikla kuulub üleeuroopalisse transpordivõrgustikku TEN-T. Euroopa teedevõrgus kannab maantee tähistust E67 ning kuulub I Pan-Euroopa

¹⁷ Allikas: Maa-ameti pärandkultuuri kaardirakendus, 09.04.2018

¹⁸ Mõõdetud Maa-ameti pärandkultuuri kaardirakendusest

¹⁹ Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla km 133,4-143 Pärnu-Uulu lõigu projekteerimine

transpordikoridori (nn Kreeta koridor), mis on Eesti, Läti, Leedu ja Soome jaoks üheks oluliseks väljapääsuks Kesk-Euroopasse.

Käesoleva KMH käigus käsitletakse maanteelõiku km 133,4–146 Pärnu–Uulu, mida projekteeritakse 2+2 sõidurajaga I klassi maanteeks ja mille kohta teostatakse ka KMH. Projekteeritav maanteelõik saab alguse Pärnu linnas Paide mnt ristmiku piirkonnas ja lõpeb Häädemeeste vallas Uulu külas enne ristumist Uulu–Soometsa–Häädemeeste teega (kõrvalmaantee nr 19333).

Aasta keskmine ööpäevane liiklussagedus käsitletaval lõigul oli 2016. aastal 4832–9755 a/ööp, sh raskeliiklust (veoautod, autobussid, autorongid) 20–32%. Vt täpsemalt Tabel 4.

Tabel 4. Liiklussagedus käsitletaval maanteelõigul 2016. aasta loendusandmete põhjal (lühendite selgitused vt tabeli all). Allikas: Maanteeamet

Lõigu algus, m	Lõigu lõpp, m	Lõigu pikkus, m	AKÖL autot/ ööp	SAPA %	VAAB %	AR %	SAPA autot/ ööp	VAAB autot/ ööp	AR autot/ ööp
133 396	141 389	7993	9755	80	3	17	7734	299	1722
141 389	152 409	11 020	4832	68	3	29	3216	177	1439

Lühendite selgitused (Tabel 4):

- AKÖL – aasta keskmine ööpäevane liiklussagedus, autot/ööpäevas
- SAPA – sõiduaudod ja pakiaudod [sõiduki pikkus (m) ≤6,0]
- VAAB – veoaudod ja autobussid [6,0 < sõiduki pikkus (m) ≤ 12,0]
- AR – autorongid [sõiduki pikkus (m) >12,0]

Antud lõigul on mitmeid ristmikke ja mahasõite, mis tekitavad põhimaantee liiklusohu. Suuremad ristumised on Valga-Uulu teega (kõrvalmaantee nr 6), Reiu teega (kõrvalmaantee nr 19342) ja Tõllapulga teega (tee nr 8480002). Liiklusohu vähendamiseks on muuhulgas vaja eraldada kergliikluse autoliiklusest.

Rahvusvaheline jalgrattatee²⁰

Maakonda läbib rahvusvaheline jalgrattatee EuroVelo 10, mis maakonnaplaneeringust lähtuvalt kulgeb käsitletavas lõigus praegu valdavas osas maantee kõrval (vt Joonis 8, tähistatud roosa punktiirjoonega). Ohutuse tagamiseks on vaja eraldada rahvusvaheline jalgrattatee (mis kattub käsitletavas lõigus projekteeritava kergliiklusteega) autoliiklusest (vt ka eestpoolt).

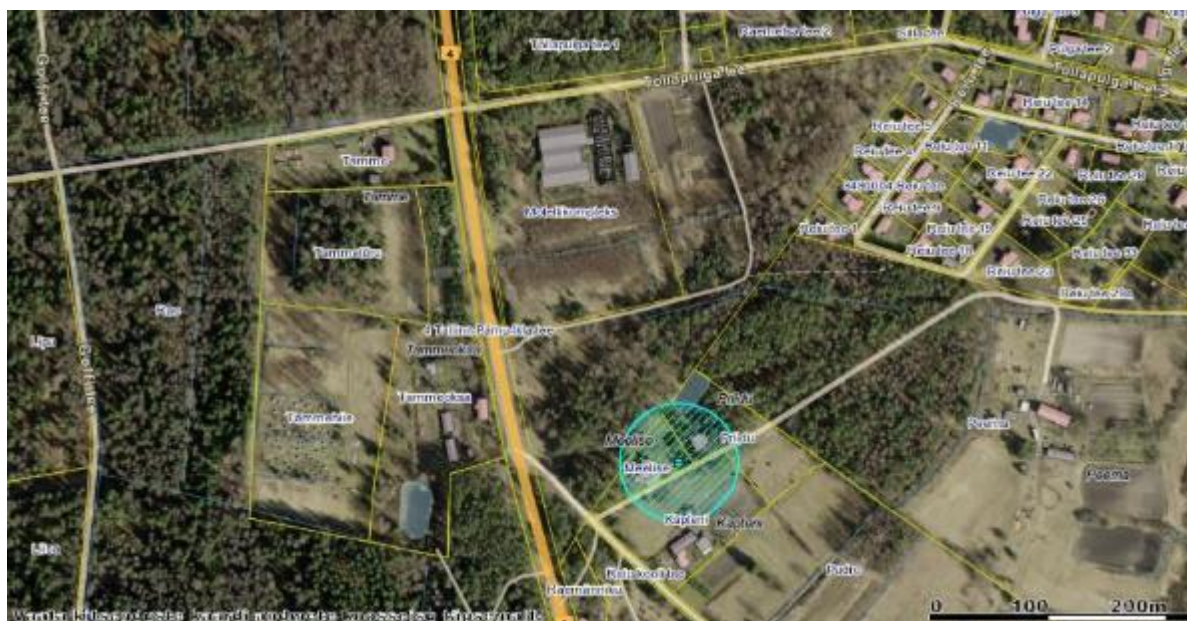
EuroVelo 10 on ringmarsruut (Hansaring) Läänemere rannikualal, mis kulgeb läbi Soome, Rootsi Taani, Saksamaa, Poola, Leedu, Läti, Eesti ja ulatub Sankt Peterburgi. Eestis algab EuroVelo marsruut Läti piirilt ja kulgeb maakonna rannikul Tallinna ning edasi Narva.

Puur- ja salvkaevud

Kergliiklusteele kõige lähem puurkaev PRK0021379 asub Reiu külas, projekteeritavast kergliiklusteest ca 140 m kaugusel (Posti tee ristmikust ca 180 m kagus; vt Joonis 10). Puurkaev on mõeldud olmevee saamiseks. Kaevu sügavus on 74 m ja sanitaarkaitseala ulatus 50 m.²¹ Kergliiklustee ehitus veetaset ja kvaliteeti puurkaevus ei mõjuta.

²⁰ Pärnu maakonnaplaneering 2030+

²¹ Allikas: Keskkonnaregister, 09.04.2018

Joonis 10. Puurkaevu PRK0021379 paiknemine projekteeritava maantee suhtes. Allikas: Maa-ameti kitsenduste kaardirakendus, 09.04.2018

Salvkaevude kohta keskkonnaregistris andmed puuduvad. Ehitisregistri (EHR) andmetel kaeve (sh salvkaeve) projekteeritava kergliiklustee piirkonnas (võimalikus mõjualas) ei ole.

Kaevude olemasolu ja paiknemist, sh kergliiklusteele lähimatel Tamme ja Tammeoksa kinnistutel, täpsustatakse projekteerimise ja KMH käigus.

Maaparandussüsteemid

Maaparandussüsteeme projekteeritava kergliiklustee võimalikus mõjualas ei ole. Lähim maaparandussüsteemi reguleeriv võrk (Reiu I, tunnus 6114540010090001) jääb Posti tee ristmikust ca 250 m lõuna poole.

6. Hindamismetoodika kirjeldus

KMH läbiviimisel lähtutakse Eestis ja Euroopa Liidus kehtivate asjakohaste õigusaktide nõuetest. Mõjude olulisuse tuvastamisel lähtutakse eelkõige õigusaktides määratud normidest, nende puudumisel ekspertarvamusest. Peamine menetlust suunav õigusakt on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS)²². KMH aruande koostamisel järgitakse KeHJS-e §-s 20 esitatud nõudeid.

KMH läbiviimisel kasutatakse Keskkonnaministeeriumi juhendmaterjale: „Keskkonnamõju hindamine. Juhised menetluse läbiviimiseks tegevusloa tasandil“²³ jt asjakohaseid metoodilisi juhendeid (sh Natura-hindamise juhendeid)²⁴. Samuti võetakse keskkonnamõju hindamisel arvesse keskkonnamõju hindamise alaseid teadmisi ja üldtunnustatud hindamismetoodikat.

KMH käigus analüüsitakse, hinnatakse ja võrreldakse looduskeskkonna (põhjavesi, pinnavesi, pinnas, kaitstavad loodusobjektid, taimestik, loomastik, rohevõrgustik jms), kultuurilise keskkonna (kultuuripärand, väärtuslikud maastikud, pärandkultuuriobjektid) ning sotsiaal-majanduslikke (inimeste tervis, heaolu ja vara, välisõhu kvaliteet, müraolukord) tegureid ning tuuakse esile nende omavahelised seosed. Eeldatavalt tekkivaid mõjusid hinnatakse vastavalt mõjude suurusele, kestvusele (lüh- ja pikaajalisus), mõjude iseloomule, kumulatiivsusele ning mõjude olulisusele.

Kasutatav hindamismetoodika põhineb kvalitatiivsel ja kvantitatiivsel hindamisel, mille hulka kuuluvad:

- teemakohase kirjanduse ja muude asjakohaste dokumentide läbitöötamine;
- varasemate piirkonna kohta koostatud uuringute, analüüside ja aruannete läbitöötamine;
- kavandatava tegevusega kaasneva mürataseme modelleerimine;
- ekspertarvamused mõju olulisuse selgitamiseks;
- konsultatsioonid olulist teavet omavate asutustega;
- konsultatsioonid üldsuse ja kolmandate osapooltega.

KMH käigus:

- kirjeldatakse kavandatavaid tegevusi ja võrreldakse võimalikke alternatiivseid lahendusi;
- hinnatakse kavandatava tegevusega kaasnevaid võimalikke olulisi keskkonnamõjusid (mõju võimaliku olulisuse eelhindang tehakse KMH programmi mahus, mõju olulisust täpsustatakse KMH aruande koostamise käigus), määratletakse mõjude ulatus;
- pööratakse tähelepanu piirkonna senisest ja kavandatavast maakasutuse spetsiifikast tulenevatele probleemidele ja valdkondadele: müraolukord, välisõhu seisund, veerežiim ja vee kvaliteet, roheline võrgustik, elamualade paiknemine jms;
- hinnatakse võimalikke kumulatiivseid mõjusid;
- analüüsitakse kavandatava tegevuse seoseid strateegiliste planeerimisdokumentidega;
- antakse soovitusel võimalike negatiivsete mõjude vältimiseks ja leevendamiseks.

Lähtudes kavandatava tegevuse eesmärgist ja käsitletavast maa-alast KMH aruande koostamise käigus:

²² Elektrooniline Riigi Teataja – <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011015>

²³ Koostaja: K. Peterson; Keskkonnaministeerium 2007; vt Keskkonnaministeeriumi koduleht: http://www.envir.ee/sites/default/files/kmh_juhend_180407_peterson.pdf

²⁴ Vt Keskkonnaministeeriumi koduleht: <http://www.envir.ee/et/kmh-uuringud-ja-juhendid>

- 1) analüüsitakse kavandatava tegevuse võimalikke alternatiive (sh 0-alternatiiv), kuid ei vaadelda alternatiivseid asukohti väljaspool kavandatava tegevuse asukohta ja sellega seotud käsitusala;
- 2) hinnatakse kavandatava tegevuse võimalikku olulist mõju käsitusala looduskeskkonnale, keskkonnaseisundile ja elanikele, samuti kultuurilisele ja sotsiaal-majanduslikule keskkonnale ning võimaliku mõjuala ulatuses väljaspool kavandatava tegevuse ala sõltuvalt mõjuallikast ja mõjutatavatest keskkonnamelementidest.

KMH käigus arvestamisele kuuluvad lähtematerjalid vt KMH programmi ptk 11. KMH läbiviimisel tuginetakse suures osas varem koostatud uuringutele ja analüüsidele ning käsitusala hõlmavatele varasematele asjakohastele materjalidele. Täiendavaid uuringuid olemasoleva olukorra ja keskkonnaseisundi selgitamiseks ei ole kergliiklustee KMH koostamise mahus kavas läbi viia.

KMH käigus selgitatakse välja kavandatavad tegevused, millel võib eeldatavasti olla oluline negatiivne mõju.

Keskkonnamõju on *oluline*, kui see võib:

- eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust,
- põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või
- seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.²⁵

KMH aruandes esitatakse kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva olulise negatiivse keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks kavandatud meetmed.

Otsene mõju avaldub tegevuse otsestes tagajärgedes tegevusega samal ajal ja kohas. Arvestatakse nii toimimisega kaasnevaid kui ka hädaolukordadega seotud mõjusid ning käsitletakse nii soovimatuid negatiivseid kui ka positiivseid mõjusid.

Kaudne mõju kujuneb keskkonnamelementide omavaheliste põhjus-tagajärg seoseahelate kaudu. See võib avalduda vahetust tegevuskohast eemal ning mõju võib välja kujuneda alles pikema aja jooksul.

On rida asjaolusid, mis mõjutavad konkreetseid kavandatava tegevusega seotud otseseid, kaudseid ja kumulatiivseid mõjusid ning mõjude interaktiivsust. Vastavalt sellele valitakse töö käigus praktiline(sed) ja sobiv(ad) meetodika(d) või nende kombinatsioonid, mille puhul on võimalik arvesse võtta mõju iseloomu, saadaolevate andmete olemasolu ja kvaliteeti ning aja ja muude ressursside olemasolu. Eeldatavate mõju prognoosimeetodite kirjeldus valdkondade kaupa vt Tabel 5.

Tabel 5. Eeldatavad mõjude prognoosimeetodid

Mõju valdkond	Mõju prognoosimeetod
Müra	Mõju ulatuse ja olulisuse hindamisel tuginetakse varasemate analoogsete objektide kohta koostatud hinnangutele ning eksperthinnangule, mille põhjal hinnatakse kavandatava tegevusega kaasneva mürataseme levikut elamualadele vm tundlikesse piirkondadesse.
Välisõhk	Mõju ulatuse ja olulisuse hindamisel tuginetakse varasemate analoogsete objektide kohta koostatud hinnangutele ning eksperthinnangule, mille põhjal hinnatakse kavandatava tegevusega kaasneva välisõhu saaste levikut elamualadele vm tundlikesse piirkondadesse.
Natura 2000, kaitstavad loodusobjektid	Hindamise aluseks on eelkõige keskkonnaregistri ja EELIS-e andmebaasi andmed, samuti Pärnu MKA kaitsekorralduskava ja selle uuendamise andmed. Vajaduse korral kasutatakse ka varasemate inventuuride ja uuringute andmeid. Mõju ulatuse ja olulisuse hindamisel tuginetakse kaardikihtide analüüsile ja eksperthinnangule. Arvesse võetakse

²⁵ KeHJS § 2²; Elektrooniline Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122015018?leiaKehtiv>

Mõju valdkond	Mõju prognoosimeetod
	kaitstavate loodusobjektide spetsiifikat ja taluvust erinevate mõjufaktorite suhtes. Natura hindamise põhimõtted vt ptk 7.
Taimestik, loomastik ja rohevõrgustik	Hindamisel tuginetakse varem läbi viidud uuringute, inventuuride ja seire andmetele, samuti varasematele eksperthinnangutele ja soovitudele. Lisaks analüüsitakse erinevaid kaardimaterjale, kehtestatud ja koostamisel olevaid planeeringuid, Pärnu MKA kaitsekorralduskava ning andmebaase: metsaregister, Eesti põhikaart, ortofoto, mullakaart, EELIS-e andmebaas, Eesti märgalade inventuur jms.
Maastik ja maakasutus	Ekspert hinnangu koostamisel lähtutakse kehtivatest üld- ja detailplaneeringutest, erinevatest asjakohastest piirangutest jm olemasolevast teabest, Maa-ameti kaardirakendusest, planeeringutest jms. Kasutatakse kaardianalüüsi.
Põhjavesi, elanike veevarustus, sademevesi	Hindamise aluseks on projekteerimise käigus läbi viidavad geodeetilised ja geotehnilised uurimustööd, andmed võimalikku mõjualasse jäävate kaevude kohta, varasemate analoogsete uuringute andmed ning ekspertarvamus.
Jäätmete ja reostusohu	Hindamise aluseks on vastavad õigusaktid (jäätmeseadus jms) ning Häädemeeeste vallas kehtivad asjakohased dokumendid (jäätmehoolduseeskiri, jäätmekava jms).
Mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale	Hindamisel lähtutakse analoogsete objektide (teiste kergliiklusteede) kohta varem koostatud uuringutest ja ekspertarvamustest, mis annavad aluse hinnata mõju tervisele ja heaolule (müra, välisõhu saaste, liikumisvajadus jms).

7. Natura 2000 hindamine

Kavandatav tegevus võib avaldada mõju Natura 2000 võrgustiku alale. Negatiivne mõju võib avalduda Pärnu loodusala (EE0040347) kaitse-eesmärkidele, sest projekteeritav kergliiklustee asub valdavas osas loodusala praegustes piirides. Pärnu loodusala kaitse-eesmärkideks olevad Natura elupaigatüübid, sh esmatähtis elupaigatüüp vanad loodusmetsad (9010*), jääb kergliiklustee mõjualasse. Kergliiklustee poolt põhjustatud võimalikku ebasoodsa mõju avaldumist ei ole praeguses täpsusastmes (enne projekti koostamist) võimalik piisavas detailsusastmes hinnata, mistõttu ei ole võimalik ka ebasoodsa mõju avaldumist välistada. Mõju täpsemaks hindamiseks on vaja läbi viia Natura asjakohane hindamine, mille raames on vaja käsitleda täpseid tehnilisi lahendusi ning nende mõju Pärnu loodusala kaitse-eesmärkidele.

Natura asjakohast hindamist on otstarbekas läbi viia projekti keskkonnamõju hindamise raames (vastavalt KehJS-e § 3 lg 2). Natura 2000 asjakohase hindamise läbiviimisel lähtutakse Natura eelhindamise tulemustest ja juhustest Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis.²⁶

7.1. Teave kavandatava tegevuse kohta

Kavandatava tegevuse eesmärk, asukoht (sh tegevuse asukoha kaart) ja kavandatava tegevuse täpsem kirjeldus vt KMH programmi ptk 3.

T4 Pärnu–Uulu maanteelõigu rekonstrueerimisel I klassi teeks tuleb olemasolevat maanteed Pärnu loodusala juures laiendada ca 30 m ulatuses, sest olemasolev maanteekoridor on praegu ca 20 m lai ning I klassi maantee koos külgkraavide ja maantee teenindamiseks vajaliku hooldusmaa laiusega moodustab kokku ca 50 m. I klassi maanteel peab ohutuks ja sujuvaks liikluseks olema tagatud külgnähtavus, mis looduskaitse all olevates metsades ja parkides tingimusel, et maantee nõlva kalle on 1:4 või laugem, võib olla 14 m.²⁷ Maantee eskiisprojekti koostamise käigus täpsustatakse ka projekteeritava Pärnu–Reiu kergliiklustee paiknemist.

Kavandatav tegevus – kergliiklustee rajamine – ei ole Natura-alade kaitsekorraldusega otseselt seotud ega selleks vajalik.

Kavandatavale tegevusele lähim Natura 2000 võrgustiku ala (seisuga aprill 2018) on Pärnu loodusala (vt ptk 7.2).

Keskkonnametis on menetlemisel Pärnu maastikukaitseala kaitse-eesmärkide, piiride ja kaitsekorra muutmine. Muudatuse on tinginud vajadus võimaldada Tallinna–Pärnu–Ikla maantee rekonstrueerimist vastavalt Pärnu maakonna teemaplaneeringule, säilitada ala puhkeväärtus ja tagada loodusdirektiivi I lisas nimetatud metsaelupaigatüüpide jätkuv kaitse. Pärnu MKA hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluva Pärnu loodusala. Kaitseala välispiiri muutmisel väheneb ala pindala kokku 7,5 ha võrra.

Natura 2000 võrgustiku alad on siseriiklikult kaitstud kaitstavate loodusobjektide kaitse kaudu. Pärnu loodusala kaitse tagatakse Pärnu maastikukaitseala kaitse-eeskirja kaudu (vt ptk 5.1.4). Loodusala kaitsekorralduslikud juhised on esitatud vastavates kaitsekorralduskavades.

Pärnu loodusala iseloomustamiseks kasutatud andmeallikates toodud andmed on piisavad võimalike mõjude prognoosimiseks ja järelduste tegemiseks. Loodusala ja selle kaitse-eesmärgiks

²⁶ Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Koostajad: Aune Aunapuu, Riin Kutsar, MTÜ Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing. Tartu, Tallinn 2013

²⁷ Teemaplaneeringu „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0–170,0“ KSH aruanne

olevate elupaikade kohta on piisavalt alusinformatsiooni (sh kaitse-eeskirja koostamise ja muutmise aluseks olevad inventuurid) ning täiendavat Natura ala inventuuri pole vaja läbi viia.

7.2. Pärnu loodusala iseloomustus

Pärnu loodusala (registrikood RAH0000325; rahvusvaheline kood EE0040347) asub Hädemeeste vallas Reiu külas. Loodusala pindala on 518,8 ha.

Loodusala kaitse-eesmärk on loodusdirektiivi I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid metsastunud luited (2180), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080).²⁸

Loodusdirektiivi elupaigatüüpide 2010. aasta kordusinventuuri tulemusel selgus, et looduslal ei esine kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüüpi rohunditerikkad kuusikud (9050). Elupaigatüüpide ülevaatus ja osade elupaigatüüpide puudumise tõttu on vajalik teha ka loodusala piiridega kattuva Pärnu maastikukaitseala (MKA; vt ptk 5.1.4) kaitse-eeskirja korrektuur kaitse-eesmärkide osas. Sealhulgas on tehtud ettepanek lisada kaitse-eesmärgiks liivikute elupaigatüüp 2330.²⁹

Pärnu loodusala piirneb põhjast Paide maantee ning metsaala ja endise raudteetammiga, läänest elamualade, golfikompleksi ja mereäärse rannikumetsaga ning idast elamualade ja metsa- ja põllumaadega.

Loodusala läbivad põhja-lõunasuunaliselt põhimaantee nr 4 Tallinn–Pärnu–Ikla (vt Joonis 11) ning ida-läänesuunaliselt kohalikud teed Taimla tee ja Tõllapulga tee. Kodara ja Rööpa sihtkaitsevööndeid eraldab endise Pärnu–Mõisaküla raudtee tamm. Loodusalast ida pool kulgeb Reiu jõgi, mis kuulub Reiu jõe loodusalanana (vt Joonis 11) samuti Natura 2000 alade võrgustikku.

Projekteeritava kergliiklustee lähedusse (Metsniku sihtkaitsevööndisse) jääb muuhulgas ka loodusala kaitse-eesmärgiks olevat elupaigatüüpi *vanad loodusmetsad* (*9080), mis kuulub esmatähtsate (*) elupaigatüüpide hulka. Ei ole siiski tõenäoline, et seda elupaigatüüpi kergliiklustee rajamisega kahjustatakse, sest elupaigatüüpi kuuluvad metsakooslused asuvad teest kaugemal. Mõju avaldumise võimalikkust täpsustatakse KMH koostamise kõigus.

Loodusale on mitmeid juurdepääse. Kõige enam kasutatakse loodusale pääsemiseks Paide maantee poolseid teid ning loodusala keskosa läbivat Taimla teed. Ala külastajad kasutavad aktiivselt Reiu puhkekeskuse lähistel olevat raudbetoonist kaarsilda üle Reiu jõe.

²⁸ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/790098?leiaKehtiv> (22.11.2017)

²⁹ Pärnu maastikukaitseala kaitsekorralduskava 2012–2021

Joonis 11. Pärnu loodusala paiknemine projekteeritava kergliiklustee (tähistatud punase punktiiriga) suhtes. Allikas: Maa-ameti X-GIS looduskaitse ja Natura 2000 kaardirakendus, aprill 2018

7.3. Tõenäoliselt oluliste mõjude prognoosimine

Kergliiklustee, mille lahendus on seotud põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla Pärnu–Uulu lõigu ja selle koosseisu kuuluva Tõllapulga liiklussõlmega, on kavandatud Metsniku sihtkaitsevööndisse, kus on inventeeritud elupaigatüübid vanad loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), samuti III kategooria kaitsealuse linnuliigi herilaseviu elupaik. Pärnu loodusala kaitse-eesmärkideks olevad Natura elupaigatüübid jäävad projekteeritava kergliiklustee võimalikku mõjualasse. Ebasoodsa mõju avaldumist ei ole enne projekti koostamist võimalik piisavas detailsusastmes hinnata, mistõttu ei ole võimalik ka ebasoodsa mõju avaldumist välistada.

Mõju täpsemaks hindamiseks on vajalik läbi viia Natura asjakohane hindamine, mille raames tuleb käsitleda täpseid tehnilisi lahendusi ning nende mõju Pärnu loodusala kaitse-eesmärkidele. Natura asjakohast hindamist on otstarbekas läbi viia projekti keskkonnamõju hindamise (KMH) raames.

KMH aruande koostamise käigus tehakse koostööd Keskkonnaametiga inventeeritud loodusväärtuste täpsustamiseks. Vajadusel täpsustatakse välitööde käigus elupaigatüüpide piire ja seisundit ning kaitsealuste liikide esinemist planeeritud tööde alal ja mõjuala ulatuses.

8. Eeldatavalt kaasnev oluline keskkonnamõju

Keskkonnamõju on kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasnev vahetu või kaudne mõju keskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, kultuuripärandile või varale.

Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.³⁰

Käesolev peatükk sisaldab teavet kavandatava tegevuse ja selle reaalseste alternatiivsete võimalustega eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju, eeldatavate mõjuallikate, mõjuala suuruse ning mõjutatavate keskkonnaelementide kohta.

KMH läbiviimise käigus analüüsitakse kavandatavat tegevust ja selle reaalseid alternatiive eeldatavalt mõjutatava keskkonna kontekstis. Lähtudes sellest on määratletud eeldatavalt olulise negatiivse keskkonnamõjuga tegevused, mida käsitletakse edaspidi KMH aruandes.

8.1. Mõjuala ulatus ja KMH käsitusala

Mõjuala ulatus erineb erinevate mõjufaktorite lõikes, mistõttu hinnatakse mõju ulatust eraldi iga mõjufaktori jaoks eraldi.

Lähtudes sellest vaadeldakse käsitusala (eeldatava mõjuala), sõltuvalt mõjuallikast, esialgu ala kuni 100 m kaugusele projekteeritava kergliiklustee asukohast. Mõju hindamisel arvestatakse mõjuala piirkonda kuni sellise kauguseni, nagu kavandatavast tegevusest tulenev oluline keskkonnamõju ulatub (st ka kaugemale kui 100 m, kui see vajalikuks osutub). Ühtlasi arvestatakse keskkonnamõju hindamisel seda, kui palju kergliiklustee ehitamine hõlmab uusi alasid ehk millises ulatuses saab keskkond otseselt ja pöördumatult mõjutatud/muudetud. Tulemused esitatakse KMH aruandes.

Lähtudes kavandatava tegevuse kirjeldusest ja iseloomust (vt ptk 3) ning tegevuse asukohast, samuti varasematest uuringutest, eksperthinnangutest ja eelhinnangutest analoogsete kergliiklusteede kohta, ei ole ette näha, et sellega võiks kaasneda piiriülene mõju ehk oluline negatiivne mõju mõnele naaberriigile.

8.2. Mõjuallikad

Mõjuallikate määratlemisel on lähtutud kavandatava tegevuse eesmärgist, iseloomust ja kirjeldusest (vt ptk 3). Sellest tulenevalt on võimalikeks mõjuallikateks eelkõige need kergliiklustee ehitamise ja kasutamisega seotud tegevused, mis oluliselt mõjutavad või võivad mõjutada olukorda rajatava kergliiklustee ümbruses. Mõjuallikad on jaotatud ehitusaegseteks ja kasutusaegseteks.

Ehitusaegsed mõjuallikad:

- metsa raie – kaasneb kergliiklustee jaoks trassi ettevalmistamisega; võimalik mõju Pärnu maastikukaitsealale ning taimestikule ja loomastikule;
- heited vette ja pinnasesse – seotud võimalike avariiolekordadega (lekkeid ehitusmasinatest); võimalik mõju pinnasele ja põhjaveele;
- müra – kaasneb ehitustegevusega ja ehitusmaterjalide transpordiga; võimalik mõju inimese tervisele ja heaolule;
- vibratsioon – kaasneb ehitusmasinate tegevusega; võimalik mõju inimese varale;

³⁰ KeHJS § 2²; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/103072017014?leiaKehtiv>

- jäätmeteke – kaasneb ehitusmaterjalide kasutuse ja ehitusmasinate tööga;
- piirkonna veerežiimi muutmine;
- ressursikasutus – on seotud ehitusmaterjali kohaleveo ja kasutamisega;

Kasutusaegsed mõjuallikad:

- valgus – ebaõige lahenduse korral võib kaasneda valgusreostus, mõju olulisus sõltub projektlahendusest; võimalik mõju elustikule ning inimeste heaolule.

8.3. Mõjutatavad keskkonnaelemendid lähtudes eeldatava mõju olulisusest

Mõjutatavate keskkonnaelementidena käsitletakse neid objekte, alasid ja valdkondi, mis on kavandatava tegevuse eeldatavas mõjualas ning mida kavandatav tegevus võib mõjutada mõjuallikate (vt ptk 8.1) kaudu. Mõjutatavate keskkonnaelementide määratlemise käigus on muuhulgas teostatud eelhindang, et selgitada, kas kavandatava tegevusega võib kaasneda oluline keskkonnamõju konkreetsele keskkonnaelemendile.

8.3.1. Looduskeskkond

Pinnas ja põhjavesi

Kavandava tegevuse potentsiaalselt olulisemaks tagajärjeks võib olla ehitusaegne reostuse sattumine pinnasesse ja sealt edasi põhjavette, sest ei saa välistada avariilukordade tekkimist ehitustehnika kasutamisel.

Kavandatava tegevuse ehitusaegset võimalikku mõju pinnasele ja põhjaveele hinnatakse KMH käigus, tulemused esitatakse KMH aruandes. Muuhulgas hinnatakse kergliiklustee rajamise käigus tekkiva kaevise kogust ning kirjeldatakse ehitustööde käigus tekkiva materjali käitlemise protsessi.

Kaitstavad loodusobjektid

Kavandatava tegevuse piirkonnas asub Pärnu maastikukaitseala (MKA), mis on ühtlasi Natura 2000 võrgustikku kuuluv loodusala (vt ptk 7).

Kuna nimetatud MKA ja loodusala kaitse-eesmärgid on sarnased (osaliselt kattuvad), siis on igati asjakohane, et mõju hindamisel MKA-dele arvestatakse ka Natura asjakohase hindamise tulemusi.

Mõju hindamisel arvestatakse ka kaitstavate liikide teadaolevate (registreeritud) elupaikade ja kasvukohtadega.

Mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja nende kaitse-eesmärkidele hinnatakse kogu ehitamiseks kasutataval maa-alal ja ehitamiseks vajalikele tegevustele. Kaitstavate loodusobjektide kaitse-eesmärgid ja kaitsekord ning ehitusprojektiga ette nähtud tegevused peavad olema omavahel kooskõlas.

Kavandatava tegevuse võimalikku mõju MKA kaitse-eesmärkidele ja kaitstavatele liikidele hinnatakse KMH käigus täpsemalt, kui on olemas vastav projektlahendus.

Taimestik ja loomastik

Piirkonna taimestikku mõjutab eelkõige teekoridori rajamine kergliiklustee tarbeks – otsene ja pöördumatu kadu kergliiklustee alla jääval alal. Samuti võib kergliiklustee rajamise või hooldamisega kaasneda kergliiklustee äärsete ohtlike puude raie.

Loomastikku võib mõjutada kergliiklustee ehitamisega kaasnev müra ning ehitusmasinate ja -tööliste liikumine tööpiirkonnas. Mõju on ajutine, ehitustööde lõppemisel mõju kaob. Kergliiklustee kasutamine loomastikule olulisi häiringuid ei põhjusta, sest kõrvaloleva maantee

poolt põhjustatud häiringute ja maanteekoridori avatuse tõttu hoiavad nad reeglina piirkonnast kaugemale.

Kavandatava tegevuse võimalikku mõju taimestikule ja loomastikule hinnatakse täpsemalt KMH käigus.

Roheline võrgustik

Pärnu maakonnaplaneeringus 2030+ on rohelise võrgustiku ja riigimaantee Tallinn-Pärnu-Ikla (T4) omavaheliste konfliktide kohad (vt ptk 5.1.6) on määratud looduse seisukohalt lähtuvalt. Leevendavad meetmed konfliktide vähendamiseks või pehmendamiseks saab määrata iga konkreetse konfliktikoha jaoks tehtavate uuringute ja hinnangute alusel.

Võimalikke konflikte rohevõrgustikuga käsitletavas piirkonnas võib põhjustada eelkõige maantee laiendamine. Kergliiklustee on rohevõrgustiku kontekstis nii väike objekt, et selle rajamine ja kasutamine rohevõrgustiku toimimist oluliselt ei mõjuta. Seega on võimalike konfliktide lahendamine antud juhul T4 Pärnu-Uulu maanteelõigu projekti ja KMH ülesandeks. Olulise mõju puudumise tõttu ei ole vaja mõju rohevõrgustikule kergliiklustee KMH aruandes käsitleda.

Puhkealad ja -metsad

Piirkonna puhkealad ja -metsad on olulised inimestele rekreatsioonivõimaluste pakkumise seisukohast. KMH käigus hinnatakse, kuivõrd kavandatav tegevus – kergliiklustee rajamine – mõjutab puhkamisvõimalusi piirkonnas.

8.3.2. Välisõhu seisund, müra ja vibratsioon

Kergliiklustee ehitamisega kaasneb ehitusprotsesside ja ehitustehnika poolt tekitatud müra, vibratsiooni, tolmu ja lõhna levimine lähipiirkonda. Kergliiklustee kasutamisega olulist negatiivset keskkonnamõju ei kaasne.

Ehitusaegne müra ja õhusaaste levik sõltub oluliselt kliimatilistest tingimustest (tuule kiirus ja suund, õhutemperatuur, õhuniiskus) ning on seetõttu pidevalt muutuv. Meteoroloogilised tingimused nagu õhutemperatuur, tuule suund ja kiirus määravad ära saasteainete püsimise ja levimise õhus. Tuulise ilmaga on saasteainete kontsentratsioonid reeglina madalamad, mis on tingitud parematest hajumistingimustest. Mida tugevam tuul, seda rohkem on õhus turbulentsideid keeriseid ning seda kiiremini õhusaaste hajub. Oluline saaste hajumist soodustav tegur on ka päikesekiirgus, mis tekitab maapinna soojendamise kaudu tõusvaid õhuvoole. Seega tekivad kohalikud õhusaaste probleemid peamiselt ebasoodsatel ilmastikutingimustel. Välisõhu kaitse seaduse tähenduses on ebasoodsad ilmastikutingimused maapinnalähedases õhukihis saasteainete akumulierumist soodustavad tingimused, nagu omavahelises koostoimes temperatuuri inversioon vahetult maapinnalähedases õhukihis, vertikaalse turbulentsi puudumine ja tuulekiirus null kuni kaks meetrit sekundis.

Hinnang kavandatava tegevusega kaasnevale välisõhu olukorrale ja saastatuse (tolm, lõhnaained) levikule ehitusperioodil, samuti ehitustöödega kaasneva müra ja vibratsiooni mõjule, antakse KMH aruandes.

8.3.3. Mõju kultuuripärandile

Kultuurimälestised

Kaitsealune hoone (Lembitu tn 1, Pärnu; vt ptk 5.3.1) jääb projekteeritavast kergliiklusteest ca 1,6 km kaugusele. Sellisele kaugusele ei ulatu ükski kergliiklustee ehitamise ja kasutamisega kaasnev negatiivne mõju ning seetõttu puudub vajadus kultuurimälestiste teemat KMH aruandes käsitleda.

Kultuuriväärtusega leiud ja arheoloogiline kultuurikiht

KMH käigus hinnatakse mõju seoses kultuuriväärtusega leidude ja arheoloogilise kultuurikihi võimaliku esinemisega ja analüüsitakse selle mõju vältimise või leevendamise võimalusi ning tehakse ettepanekud sobivaima lahendusvariandi (leevendusmeetme) valikuks. Aladel, kuhu ei ulatu mälestis või selle kaitsevöönd, tuleb ehitus- ja kaevetöödel arvestada kultuuriväärtusega leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega.

KMH aruande koostamise käigus tehakse koostööd Muinsuskaitseametiga ja arvestatakse tehtud ettepanekutega. Juhised käitumiseks kultuuriväärtusega leidude ja arheoloogilise kultuurikihi võimaliku ilmsikstuleku korral lisatakse KMH aruandesse.

Väärtuslikud maastikud

Projekteeritav kergliiklustee jääb põhjapoolses osas Reiu jõe suudmeala väärtusliku maastiku lähedale ning külgneb lõunapoolses osas Uulu–Tahkuranna–Jõulumäe väärtusliku maastikuga (vt ptk 5.3.3).

Võimalikke konflikte väärtuslike maastikega käsitletavas piirkonnas võib põhjustada eelkõige maantee laiendamine. Kergliiklustee on väärtuslike maastike kontekstis nii väike objekt, et selle rajamine ja kasutamine väärtuslikele maastikele negatiivset mõju ei avalda. Väärtuslike maastike omapära säilitamiseks tuleb kergliiklustee projekteerimisel ja rajamisel säilitada olemasolevad väärtused ning sobitada uued elemendid (nt valgustid, pingid, prügikastid) kooskõlas olemasoleva maastikuga. Positiivne mõju avaldub selles, et kergliiklustee kasutajatel on võimalik nautida vaateid läheduses olevatele väärtuslikele maastikele.

Seega on mõju hindamine väärtuslikele maastikele antud juhul eelkõige T4 Pärnu–Uulu maanteelõigu projekti ja KMH ülesandeks. Olulise mõju puudumise tõttu ei ole vaja mõju väärtuslikele maastikele kergliiklustee KMH aruandes käsitleda.

Pärandkultuuriobjektid

Pärandkultuuriobjektid ei ole kaitse all. Selle hoidmine on omaniku otsus ja tahe. Pärandkultuuri objekte kaardistatakse seetõttu, et hoida elus teadmist sellest, millist kultuurilist väärtust põlised talukohad, veskid, puud ja kivid, kõrtsid, keldrid, punkrid, vanad kohanimed ja muud pärandkultuuri objektid kunagi kandnud on. Kaardistatud pärandkultuuri objektid kajastuvad Maa-ameti andmebaasis, mis on töövahendiks otsuste tegijatele, et võimalusel vältida pärandkultuuri objektide hävimist.³¹

Projekteeritava kergliiklustee võimalikku mõjualasse võib jääda üks pärandkultuuriobjekt (Rae metskonnahoone, vt ptk 5.3.3). Võimaliku mõju ulatus ja olulisus sõltub kergliiklustee projektilahendusest. Pärandkultuuriobjektidele avalduva mõju hinnang antakse KMH aruandes.

8.3.4. Mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale

KMH kontekstis käsitletakse võimalikku mõju inimeste tervisele ja heaolule (läheldes peamiselt joogivee ja välisõhu, sh müra, seisundist) ning võimalikku füüsilist mõju inimeste varale. Laiema sotsiaal-majandusliku hinnangu andmine kavandatavale tegevusele ei kuulu KMH ülesannete hulka. Mõjude hindamisel arvestatakse käsitlusalas (eeldatavas mõjualasse; vt ptk 8.1) jääva asustusega, kuid kui oluline mõju võib ulatuda kaugemale, siis käsitletakse mõju niikaugemale, kui see osutub vajalikuks.

Eeldatav mõju elanike joogiveevarustusele

Projekteeritava kergliiklustee lähiümbruses on peamiselt mets ja inimasustust on vähe. Külgnevatel kinnistutel (Tamme, Tammeoksa jt) on elanike veevarustus tõenäoliselt lahendatud eraldiseisvate puur- või salvkaevude baasil, kuid teave selle kohta registreeritud puudub.

³¹ Riigimetsa Majandamise Keskuse koduleht:
<https://www.rm.k.ee/organisatsioon/pressiruum/kkk/parandkultuur>, 30.11.2017

Eelkõige lähtutakse mõju hindamisel keskkonnaregistrisse kantud puurkaevude andmetest (eeldatakse, et kõik piirkonna puurkaevud on kantud keskkonnaregistrisse) ja ehitisregistrisse kantud kaevudest. Projekteeritava kergliiklustee võimalikku mõjualasse jäävate olemasolevate salvkaevude asukohad selgitatakse välja projekteerimise ja KMH käigus. Salvkaevude olemasoluga on võimalik arvestada, kui need on kantud topo-geodeetilisele alusplaanile. KMH aruandes antakse hinnang võimaliku olulise mõju kohta salvkaevudele.

Ei ole tõenäoline, et kergliiklustee ehitamine mõjutab veetaset puurkaevudes. Projekteerimise käigus tuleb jälgida, et oleksid tagatud puurkaevudele määratud sanitaarkaitsealad.

Võimaliku mõju ulatust ja olulisust elanike veevarustusele täpsustatakse KMH käigus.

Välisõhu seisund ja müraolukord

Hinnang välisõhu seisundile ja müraolukorrale seoses kavandatava tegevusega antakse KMH aruandes (vt ptk 8.3.2). Nende hinnangute tulemustest lähtuvalt antakse hinnang ka selle mõju ulatuse ja olulisuse kohta inimeste heaolule ja tervisele.

Eeldatav mõju inimeste varale

KMH käigus antakse hinnang võimalikule füüsilisele mõjule inimeste varale (kergliiklustee rajamisel teemaa alla jääv maa, võimalik mõju olemasolevatele ehitistele jms).

Mõju hinnang inimeste varale ei sisalda ehitiste väärtuse võimalikku muutust rahalises mõttes, sest **vara turuväärtuse või selle muutuse hindamine ei kuulu KMH ülesannete hulka.**

Inimeste liikumisvõimaluste muutumine

KMH käigus käsitletakse mõju kohalike elanike ja puhkajate liikumisvõimalustele seoses kergliiklustee rajamisega.

8.3.5. Jäätmete

Suuremal hulgal jäätmeid (ehitusjäätmed, pakendid jms) tekib tee ehitamise käigus. Praktiliselt kogu vajalik ehitusmaterjal tuuakse ehitusplatsile mujalt. Ehitusjäätmed koosnevad eeldatavasti metall- ja raudbetoonkonstruktsioonide kohalevedamiseks vajalikest pakenditest (nt puidust transpordialused ja -sõrestikud, kilepakendid, plastikust vm materjalist pakke- ja täitematerjal jms). Ehitusjäätmete hulka tuleb lugeda ka võimalikud metallosade jäägid, ehituse käigus ajutiselt kasutatavad puitkonstruktsioonid jms. Ehitusmasinate hoolduse ja remondi käigus tekib samuti jäätmeid (purunenud detailid, kasutatud õlid, rehvid jms). Ehitustööliste tegevusega kaasneb olmejäätmete teke (pakendid, toidujäätmed, segaolmejäätmed).

Kergliiklustee kasutusperioodil ei teki olulistes kogustes jäätmeid, sh ohtlikke jäätmeid. Prügikastide konstruktsioon peab olema selline, et oleks välistatud prahi laialikandumine tuulega ning lindude ja loomade kaasabil. Prügikastide paigaldamisel kergliiklustee äärde tuleb lahendada nende tühjendamine, samuti kergliiklustee ümbruse puhastamine prahist (sõlmida leping vastava teenuseosutajaga).

Jäätmekäitlus ehitusobjektil tuleb korraldada vastavalt jäätmeseadusele³², Häädemeeste valla jäätmehoolduseeskirjale³³ ja objekti keskkonnanohiukavale, määrata vastutajad ning tagada asjakohane järelevalve (ehitustööde käigus) ja aruandlus.

³² Elektrooniline Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122015012?leiaKehtiv>

³³ Seoses haldusreformiga (Tahkuranna valla ja Häädemeeste valla ühinemisega) tuleb ehitustöö kavandamisel jälgida, et võetaks aluseks jäätmehoolduseeskirja kehtiv versioon. Hetkel on projektiala piirkonnas kehtiv Tahkuranna Vallavolikogu 27.05.2010 määrusega nr 8 kehtestatud Tahkuranna valla jäätmehoolduseeskiri: <http://www.tahkuranna.ee/failid/jaatmehoolduseeskiri.pdf> (vaadatud 29.11.2017)

Ülaltoodud aspekte arvesse võttes ja nõuetekohaselt toimides on jätmetega seonduv oluline negatiivne keskkonnamõju (sh piirkonna prügistamine ning pinnase- ja põhjaveereostus) välditav. Seetõttu ei käsitleta jätmetekke ja -käitluse eelnimetatud valdkondi edaspidi KMH aruandes.

9. KMH koostamise ja menetlemise ajakava

KMH ajakava koostamisel on aluseks KeHJS-ega sätestatud KMH menetlusetapid ja menetluseks ette nähtud aeg ning KMH läbiviimiseks, sh KMH programmi ja aruande koostamiseks vajalik aeg. Eeltoodud ajakava on esialgne ja selles võib tulla muudatusi.

Lähtudes KeHJS-es sätestatud tähtaegadest võib KMH protsess koos menetlusega kesta eeldatavalt kuni 17 kuud. Ajakava määramatus tuleneb muuhulgas sellest, et konsultandil ei ole võimalik ette näha KMH menetlustoimingute reaalsest kestvust, asjaomastelt asutustelt laekuvate seisukohtadega seotud töömahtu ning avalikustamistega kaasnevat töömahtu seoses laekunud ettepanekute, vastuväidete ja küsimustega. Tegelik ajakava sõltub menetlusprotsessi etappidele realselt kuluvast ajast. Hea töökorraldusega on tõenäoliselt võimalik lühendada KMH programmi ja aruande materjalide läbivaatamise kestust otsustaja/arendaja poolt ning teavitamistele kuluvat aega. Samuti ei viivita KMH läbiviija vajalike täienduste-täpsustuste sisseviimisel KMH programmi ja aruandes põhjendamatult, kuid tuleb arvestada, et tööks vajalik aeg sõltub avalike väljapanekute ja avalike arutelude käigus esitatud ettepanekute, arvamuste ja vastuväidete hulgast ja sisust, mida ei ole võimalik prognoosida.

Kavandatava tegevuse KMH ning selle tulemuste avalikustamise eeldatav ajakava vt Tabel 6. Tabelis on *kursiivis* märgitud KeHJS-ega sätestatud tähtajad. Tärniga (*) on märgitud KeHJS-ega sätestatud tähtajad, mida on põhjendatud vajadusel võimalik pikendada³⁴.

Tabel 6. KMH läbiviimise eeldatav ajakava

Tegevus	Periood, aeg	Täitja
KMH algatamine	25.10.2016	Tahkuranna Vallavalitsus (VV) ³⁵
KMH eksperdirühm koos arendajaga (Häädemeeste VV) koostavad KMH programmi eelnõu	tööks vajalik aeg (eeldatavalt kuni 2 nädalat; nädalad 14-15) ³⁶	Skepast&Puhkim, Häädemeeste VV
Arendaja esitab KMH programmi eelnõu otsustajale (Häädemeeste VV)	- ³⁷	Häädemeeste VV
Otsustaja kontrollib KMH programmi vastavust nõuetele ja edastab selle asjaomastele asutustele seisukoha esitamiseks	14 päeva jooksul KMH programmi saamisest* (nädalad 15-16)	Häädemeeste VV
Asjaomane asutus ³⁸ esitab, lähtudes oma pädevusvaldkonnast, otsustajale KMH programmi kohta seisukoha	30 päeva jooksul KMH programmi saamisest* (nädalad 17-20)	Asjaomased asutused (vt ptk 10.1)

³⁴ KeHJS § 2⁴: Nimetatud tähtaegu võib põhjendatud juhul, nagu dokumentide maht, kavandatava tegevuse [---] keerukus, pikendada, määrates menetlustoimingu teostamiseks uue tähtaja.

³⁵ Haldusreformi järgselt Häädemeeste Vallavalitsus

³⁶ Siin ja edasi aasta 2018.

³⁷ Antud juhul on arendaja ja otsustaja sama asutus ning puudub vajadus selleks toimuks eraldi aja planeerimiseks

³⁸ KeHJS § 2³ lg 1: Asjaomased asutused on asutused, keda [---] kavandatava tegevuse rakendamisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju tõenäoliselt puudutab või kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju vastu.

Tegevus	Periood, aeg	Täitja
Otsustaja vaatab seisukohad läbi ning annab arendajale ja juhteksperdile oma seisukoha KMH programmi asjakohasuse ja piisavuse kohta	14 päeva jooksul asjaomaste asutuste seisukohtade saamisest* (nädalad 20-21)	Häädemeeste VV
Ekspertide rühm teeb koos arendajaga vajaduse korral KMH programmis parandused ja täiendused ning selgitab seisukohtade arvestamist või põhjendab arvestamata jätmist	tööks vajalik aeg (eeldatavalt ühe nädala jooksul otsustaja seisukoha saamisest (nädal 40)	Skepast&Puhkim, Häädemeeste VV
Arendaja esitab otsustajale KMH täiendatud programmi	- ³⁹	Häädemeeste VV
Otsustaja kontrollib KMH parandatud ja täiendatud programmi ⁴⁰	14 päeva jooksul programmi saamisest (nädalad 41-42)	Häädemeeste VV
Otsustaja teavitab KMH programmi avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust	14 päeva jooksul kontrolli tulemuste selgumisest (nädal 42)	Häädemeeste VV
Otsustaja korraldab KMH programmi avaliku väljapaneku	kestusega vähemalt 14 päeva (nädalad 43-44)	Häädemeeste VV
Avaliku väljapaneku käigus laekunud seisukohtade analüüs	tööks vajalik aeg ⁴¹ (nädal 45)	Skepast&Puhkim, Häädemeeste VV
Arendaja koostöös otsustajaga korraldab KMH programmi avaliku arutelu	esimesel võimalusel pärast avaliku väljapaneku lõppu ja <u>seisukohtade analüüsimist</u> (nädal 46)	Häädemeeste VV
KMH programmi täiendamine lähtudes avalikustamisest laekunud ettepanekutest ja vastuväidetest ning kirjadele ja küsimustele vastamine	30 päeva jooksul avaliku arutelu toimumisest* (nädalad 46-47)	Skepast&Puhkim, Häädemeeste VV
Arendaja esitab KMH programmi otsustajale nõuetele vastavuse kontrollimiseks	- ⁴²	Häädemeeste VV
Otsustaja kontrollib KMH programmi vastavust nõuetele ja teeb programmi nõuetele vastavaks tunnustamise otsuse.	30 päeva jooksul KMH programmi saamisest*	Häädemeeste VV

³⁹ Antud juhul on arendaja ja otsustaja sama asutus ning puudub vajadus selleks toiminguks eraldi aja planeerimiseks

⁴⁰ sealhulgas asjaomaste asutuste seisukohtade arvestamist või arvestamata jätmist, kaasates vajaduse korral menetlusse asjaomase asutuse, kelle seisukohta ei ole arvestatud

⁴¹ Sõltub avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekute, arvamuste ja vastuväidete hulgast ja sisust

⁴² Antud juhul on arendaja ja otsustaja sama asutus ning puudub vajadus selleks toiminguks eraldi aja planeerimiseks

Tegevus	Periood, aeg	Täitja
	(nädalad 48-51)	
Otsustaja teavitab otsuse tegemisest menetlus-osalisi ning avaldab teate Ametlikes Teadaannetes	14 päeva jooksul otsuse tegemisest* (nädalad 51-52)	Häädemeeste VV
Eksperdirühm viib läbi KMH koostab aruande (ja esitab selle arendajale)	tööks vajalik aeg (eeldatavalt kuni 1 kuu; nädalad 48-52)	Skepast&Puhkim
Arendaja esitab KMH aruande otsustajale	– ⁴³	Häädemeeste VV
Otsustaja kontrollib KMH aruande vastavust nõuetele ja edastab selle asjaomastele asutustele seisukoha esitamiseks	14 päeva jooksul KMH aruande saamisest* (nädal 1/2019) ⁴⁴	Häädemeeste VV
Asjaomane asutus esitab, lähtudes oma pädevusvaldkonnast, otsustajale KMH aruande kohta seisukoha	30 päeva jooksul KMH aruande saamisest* (nädalad 2-5)	Asjaomased asutused (vt ptk 10.1)
Otsustaja vaatab seisukohad läbi ning annab arendajale ja juhteksperdile oma seisukoha KMH aruande asjakohasuse ja piisavuse kohta	14 päeva jooksul asjaomaste asutuste seisukohtade saamisest* (nädal 6)	Häädemeeste VV
Eksperdirühm teeb koos arendajaga vajaduse korral KMH aruandes parandused ja täiendused ning selgitab seisukohtade arvestamist või põhjendab arvestamata jätmist	tööks vajalik aeg ⁴⁵ (eeldatavalt kuni 1 nädal; nädal 7)	Skepast&Puhkim, Häädemeeste VV
Arendaja esitab otsustajale KMH täiendatud aruande	– ⁴⁶	Häädemeeste VV
Otsustaja kontrollib KMH parandatud ja täiendatud aruannet ⁴⁷	21 päeva jooksul aruande saamisest (nädalad 8-10)	Häädemeeste VV
Otsustaja teavitab KMH aruande avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust	14 päeva jooksul kontrolli tulemuste selgumisest (nädal 11)	Häädemeeste VV
Otsustaja korraldab KMH aruande avaliku väljapaneku	kestusega vähemalt 30 päeva ⁴⁸ (nädalad 12-15)	Häädemeeste VV

⁴³ Antud juhul on arendaja ja otsustaja sama asutus ning puudub vajadus selleks toiminguks eraldi aja planeerimiseks

⁴⁴ Siin ja edasi aasta 2019.

⁴⁵ Sõltub asjaomaste asutuste poolt esitatud seisukohtadega seotud töömahust

⁴⁶ Antud juhul on arendaja ja otsustaja sama asutus ning puudub vajadus selleks toiminguks eraldi aja planeerimiseks

⁴⁷ sealhulgas asjaomaste asutuste seisukohtade arvestamist või arvestamata jätmist, kaasates vajaduse korral menetlusse asjaomase asutuse, kelle seisukohta ei ole arvestatud

⁴⁸ KeHJS-e nõue alates märtsist 2017 (varem oli min 21 päeva)

Tegevus	Periood, aeg	Täitja
Avaliku väljapaneku käigus laekunud seisukohtade analüüs	tööks vajalik aeg ⁴⁹ (eeldatavalt kuni 2 nädalat; nädalad 16-17)	Skepast&Puhkim, Häädemeeste VV
Arendaja koostöös otsustajaga korraldab KMH aruande avaliku arutelu	esimesel võimalusel pärast avaliku väljapaneku lõppu ja <u>seisukohtade analüüsimist</u> (nädal 17/18)	Häädemeeste VV
KMH aruande täiendamine lähtudes avalikustamisel laekunud ettepanekutest ja vastuväidetest ning kirjadele ja küsimustele vastamine	30 päeva jooksul avaliku arutelu toimumisest* (nädalad 18-20)	Skepast&Puhkim, Häädemeeste VV
Arendaja esitab KMH aruande otsustajale nõuetele vastavuse kontrollimiseks	aeg määramata ⁵⁰	Häädemeeste VV
Otsustaja edastab KMH aruande asjaomastele asutustele kooskõlastamiseks	aeg määramata (nädal 20)	Häädemeeste VV
Asjaomane asutus, lähtudes oma pädevusvaldkonnast, kooskõlastab või jätab kooskõlastamata KMH aruande	30 päeva jooksul aruande saamisest* (nädalad 21-24)	Asjaomased asutused (vt ptk 10.1)
Otsustaja kontrollib KMH aruande vastavust nõuetele ja teeb aruande nõuetele vastavaks tunnistamise otsuse.	30 päeva jooksul kooskõlastuste saamisest* (nädalad 25-28)	Häädemeeste VV
Otsustaja teavitab otsuse tegemisest menetlusosalisi ning avaldab teate Ametlikes Teadaannetes	14 päeva jooksul otsuse tegemisest* (nädalad 29-30)	Häädemeeste VV

⁴⁹ Sõltub avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekute, arvamuste ja vastuväidete hulgast ja sisust

⁵⁰ Antud juhul on arendaja ja otsustaja sama asutus ning puudub vajadus selleks toiminguks eraldi aja planeerimiseks

10. Avalikkuse kaasamine ja ülevaade KMH programmi avalikustamisest

10.1. Kavandatava tegevuse elluviimisega seotud mõjutatud/huvitatud asutused ja isikud ning nende teavitamine

Ajaomased asutused ja isikud, keda kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle tegevuse vastu – vt Tabel 7.

Tabel 7. KMH koostamisest mõjutatud ning huvitatud asutused ja isikud koos menetluse kaasamise põhjendusega

Huvitatud asutus/isik	Kontaktandmed	Kaasamise põhjendus
Asjaomased asutused		
Keskkonnaamet -- Pärnu kontor	Narva mnt 7a, 15172 Tallinn info@keskkonnaamet.ee Roheline 64, 80010 Pärnu laane@keskkonnaamet.ee	KeHJS § 2 ³ lg 1 (kaitstavate loodusobjektide valitseja) KeHJS § 16 lg 3 p 2
Maa-amet	Mustamäe tee 51, 10621 Tallinn maaamet@maaamet.ee	KeHJS § 2 ³ lg 1 (riigimaa haldaja); KeHJS § 16 lg 3 p 2
Muinsuskaitseamet	Pikk 2, 10123 Tallinn info@muinsuskaitseamet.ee	KeHJS § 2 ³ lg 1 (kultuurimälestiste kaitsja); KeHJS § 16 lg 3 p 2
Terviseamet -- Terviseameti Lääne talitus	Paldiski mnt 81, 10617 Tallinn kesk@terviseamet.ee Uus 3a, 80010 Pärnu laane@terviseamet.ee	KeHJS § 2 ³ lg 1 (elanike tervise kaitse ja puhta elukeskkonna, sh müraolukorra eest vastutav asutus); KeHJS § 16 lg 3 p 2
Keskkonnainspektsioon (KKI) -- KKI Pärnumaa büroo	Kopli 76, 10416 Tallinn valve@kki.ee Roheline 64, 80035 Pärnu parnumaa@kki.ee	KeHJS § 16 lg 3 p 3
Maanteeamet	Teelise 4, 10916 Tallinn maantee@mnt.ee	KeHJS § 16 lg 3 p 1
Pärnu Linnavalitsus	Suur-Sepa 16, 80098 Pärnu linnaavalitsus@lv.parnu.ee	KeHJS § 16 lg 3 p 1
Tehnilise taristu valdajad, riigimetsa haldaja		
Täpsustatakse projekteerimise käigus	-	tehnovõrkude valdajad, ehitusprojekti kooskõlastajad

Huvitatud asutus/isik	Kontaktandmed	Kaasamise põhjendus
Kavandatava tegevuse piirkonna elanikud ja ettevõtted, laiem avalikkus, keskkonnaorganisatsioonid jms		
Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO) ⁵¹	info@eko.org.ee	KeHJS § 16 lg 3 p 5
Kavandatud tegevuse asukoha kinnisasjaga piirneva kinnisasja omanikud	<i>Otsustajal (kohalikul omavalitsusel) on vajalikud kontaktandmed olemas</i>	KeHJS § 16 lg 3 p 6; KeÜS § 46 lg 1 p 1
Isikud, kelle valduses olevat kinnisasja kavandatud tegevus mõjutab määral, mis ületab oluliselt tavapärase mõju	<i>Otsustajal (kohalikul omavalitsusel) on vajalikud kontaktandmed olemas</i>	KeHJS § 16 lg 3 p 6; KeÜS § 46 lg 1 p 2
Laiem avalikkus, asjast huvitatud/mõjutatud isikud, nt piirkonna elanikud ja ettevõtted	-	KeHJS § 16 lg 3 p 7; põhjendatud huvi oma piirkonna keskkonna-seisundi vastu

Häädemeeste VV (otsustaja) teavitab eelnimetatud asjaomaseid asutusi, KOV-i üksusi, tehnilise taristu valdajaid, Eesti Keskkonnaühenduste Koda, kavandatava tegevuse asukoha kinnisasjaga piirneva kinnisasja omanikke ning isikud, kelle valduses olevat kinnisasja kavandatud tegevus mõjutab määral, mis ületab oluliselt tavapärase mõju, KMH programmi ja aruande avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust elektrooniliselt või liht- või tähtkirjaga (vt kontaktandmed Tabel 7).

Laiemat avalikust (sh piirkonna elanikke ja ettevõtteid) teavitab Häädemeeste VV KMH programmi ja aruande avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust järgmiselt:

- väljaandes Ametlikud Teadaanded;
- ühes üleriigilise levikuga või ühes kohaliku või maakondliku levikuga ajalehes;
- kavandatava tegevuse asukoha vähemalt ühes üldkasutatavas hoones või kohas (näiteks näiteks raamatukogu, kauplus, kool, bussipeatus);⁵²
- Häädemeeste VV veebilehel <http://haademeestevald.kovtp.ee/>.

10.2. Ülevaade seisukohtadest KMH programmi kohta

Vastavalt KeHJS-e §-le 15¹ küsis Häädemeeste VV (otsustaja) KMH programmi sisu kohta seisukohta kõikidelt asjaomastelt asutustelt (vt Tabel 7). Seisukoha KMH programmi kohta esitasid Keskkonnaamet, Keskkonnainspeksioon, Maa-amet, Maanteeamet ja Terviseamet. Kõik laekunud seisukohad on lisatud KMH programmile (vt Lisa 2).

Käesolevas peatükis antakse ülevaade KMH programmi kohta laekunud seisukohtadest ja nendega arvestamisest või arvestamata jätmise põhjendustest (vt Tabel 8). Lähtudes sellest on KMH programmi vajadusel täiendatud ja täpsustatud.

⁵¹ Valitsusväliseid keskkonnaorganisatsioone ühendav organisatsioon

⁵² Otsustab Häädemeeste VV vastavalt otstarbekusele ja oma varasemale praktikale

Tabel 8. Ülevaade KMH programmi kohta laekunud seisukohtadest

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KMH programmi kohta (lühendatult)	Kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
1.	Keskkonnaamet, 21.05.2018 nr 6-3/18/5991-2	Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla Pärnu–Uulu lõik, mille laienduse äärde kavandatakse kergliiklusteed, piirneb hetkel Pärnu MKA-ga, kus kehtib Vabariigi Valitsuse 18.05.2007 otsusega nr 159 kinnitatud kaitse-eeskiri. MKA kuulub Pärnu loodusalana Natura 2000 võrgustikku. Hetkel on töös Pärnu MKA kaitse-eeskirja, sh kaitseala piiride muutmine. Eskiislahenduse kohaselt laieneb tee ümberehituse ala (sh kergliiklustee) kaitsealale, mis Pärnu linna poolses osas jääks kaitseala planeeritud piirimuudatuse järgselt tulevikus kaitseala piiridest välja, kuid kohati jääb planeeritud tegevus kaitsealale ka planeeritud piirimuudatuse järgselt. Kergliiklustee, mille lahendus on seotud Tõllapulga liiklussõlmega, on planeeritud Metsniku sihtkaitsevööndisse, kus on inventeeritud elupaigatüübid vanad loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning III kategooria kaitsealuse linnuliigi herilaseviu elupaik.	Seisukohaga arvestatakse KMH aruande koostamisel. KMH programmi ptk 7.3 on täpsustatud. Kuna kergliiklustee asukoha määrab ära Pärnu–Uulu maanteelõigu projektlahendus, siis lähtutakse kergliiklustee projekteerimisel ja selle keskkonnamõju hindamisel eelnimetatud maanteelõigu projektlahendusest, mille koostamise käigus on tehtud tihedat koostööd Keskkonnaametiga. Kavandatava tegevuse seotus Pärnu–Uulu maanteelõigu põhiprojekti koostamisega on kajastatud KMH programmi peatükkides 3.1, 3.3.3, 4.2 ja 7.3.
		Pärnu MKA kaitse-eeskirja ja loodusdirektiivi artikli 6 kohaselt on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks ala moodustati, ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi ja ala terviklikkuse. Eskiisi kohaselt kaasneks kergliiklustee ehitamisega koosmõjus maantee laiendamisega otseselt Natura elupaigatüüpide ja liikide elupaikade hävitamine, mis on vastuolus ala kaitse-eesmärkide ja loodusdirektiivi põhimõtetega. Sellest tulenevalt tuleb kaaluda alternatiive, mille kohaselt tee ehitamisega kaasnevad tööd jääksid väljapoole kaitstava ala piire (eelkõige väljapoole projekteeritavaid piirimuudatusi) või mis ei mõjuta ala kaitse-eesmärke ja nende seisundit negatiivselt, samuti ala sidusust ega terviklikust.	Vt vastus eelmisele seisukohale.
		Palume KMH käigus teha koostööd Keskkonnaametiga inventeeritud loodusväärtuste täpsustamiseks. Elupaigatüüpide piirid ja seisund tuleb (vajadusel) välitööde käigus täpsustada, samuti tuleb täpsustada kaitsealuste	Arvestatakse KMH aruande koostamisel. KMH programmi ptk 7.3 on vastavalt täiendatud.

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KMH programmi kohta (lühendatult)	Kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
		liikide esinemine planeeritud tööde alal ja mõju ulatuses.	
		Vastavalt KeHJS § 15 ¹ lõikele 4 teavitame, et peame KMH programmis nimetatud eksperdirühma koosseisu piisavaks.	Võetud teadmiseks.
2.	Keskkonna-inspeksioon, 02.05.2018 nr 8-3/18/2106-2	Programmi eelnõu on asjakohane. Palume hinnata kergliiklustee rajamisega või hooldamisega seonduvaid tegevusi (nagu kergliiklustee äärsete ohtlike puude raie) ja nende mõju Pärnu maastikukaitseala Metsniku sihtkaitsevööndis lähtuvalt kaitse-eesmärgist.	Arvestatakse KMH aruande koostamisel. KMH programmi ptk 8.3.1 on vastavalt täiendatud.
		Palume täpsemalt hinnata kergliiklustee rajamise käigus tekkiva kaevisse kogust ning kirjeldada ehitustööde käigus tekkiva materjali käitlemise protsessi.	Arvestatakse KMH aruande koostamisel. KMH programmi ptk 8.3.1 on vastavalt täiendatud.
3.	Maa-amet, 11.05.2018 nr 7-1/18/7091-2	Maa-amet ei esita vastuväiteid KMH programmi eelnõu kohta. Maa-ameti pädevuses pole hinnata aruande asjakohasust ja piisavust.	Võetud teadmiseks.
4.	Maanteeamet, 10.05.2018 nr 15-5/18/19332-2	Kavandatav tegevus on tihedalt seotud ameti korraldatava põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla km 133,4-143 Pärnu-Uulu lõigu põhiprojekti koostamise ja selle keskkonnamõju ning Natura 2000 hindamisega. Kergliiklustee lahendus sõltub teeprojekti ulatusest ja lahendustest. Palume selles osas teha tihedat koostööd Maanteeametiga.	Arvestatakse kergliiklustee projekti koostamisel ja KMH läbiviimisel.
		Maanteeamet ei oma täiendavaid ettepanekuid KMH programmi sisu osas. Kavandatava tegevuse seotus Pärnu-Uulu lõigu põhiprojekti koostamisega on kajastatud programmi punktides 3.1, 3.3.3 ja 4.2.	Võetud teadmiseks.
5.	Terviseamet, 23.04.2018 nr 9.3-4/3045	Terviseamet on tutvunud KMH programmiga ning täiendavaid ettepanekuid või vastuväiteid programmi kohta lisada ei ole.	Võetud teadmiseks.

10.3. Ülevaade KMH programmi avalikustamisest ja selle tulemustest

Häädemeeste VV (otsustaja) teavitas KMH programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu toimumisest. Avalikustamisest teavitamise menetlusdokumente (teavitamise kirjad, kuulutused, teated jms) KMH programmile ei lisata.

KMH programmi avalik väljapanek toimus 03.-19.10.2018. KMH programmiga oli võimalik tutvuda Häädemeeste Vallavalitsuses (Pargi tee 1, Uulu küla, 86502 Häädemeeste vald) selle lahtioleku aegadel või Häädemeeste valla kodulehe aadressil: <http://haademeestevald.kovtp.ee/uudised-ja-teated>. Avaliku väljapaneku käigus ei laekunud KMH programmi kohta ühtegi ettepanekut, vastuväidet või küsimust.

KMH programmi avalik arutelu toimus 23.10.2018 algusega kell 17.00 Häädemeeste vallamajas (Pargi tee 1, Uulu küla) II korrusel volikogu saalis. Avalikul arutelul osalejad registreeriti ja koostati koosoleku protokoll (vt Lisa 3). Projektijuht Peeter Škepast andis lühiülevaate kavandatava kergliiklustee esialgsest projektlahendusest ning KSH juhtekspert Eike Riis tutvustas KMH programmi sisu.

Avaliku arutelu käigus juhiti tähelepanu sellele, et projekti koostamisel tuleb arvestada, et kergliiklustee äärsete puude raie tulemusel ei hakkaks tekkima tuulemurdu, mis võib tee kasutajatele osutada ohtlikuks. KMH juhtekspert selgitas, KMH aruandes antakse soovitusi, kuidas saaks tuulemurru tekkimist vähendada. Samuti tunti huvi, kas KMH aruandes antakse soovitusi ka ehitustööde läbiviimiseks. KMH juhtekspert selgitas, et KMH käigus hinnatakse nii ehitus- kui ka kasutusaegset mõju ning vajadusel tehakse ettepanekuid ka selle kohta, mida tuleb arvesse võtta ehitamise käigus, et mõjud oleksid võimalikult väikesed.

Avaliku arutelu käigus ei tehtud ettepanekuid KMH programmi täiendamiseks või täpsustamiseks.

11. KMH lähtematerjalid

Alljärgnevalt on toodud KMH läbiviimisel arvestamisele kuuluvate dokumentide ja olulisemate uuringute esialgne loetelu:

- Tahkuranna Vallavalitsus algatas 25.10.2016.a korraldus nr 314 „Pärnu-Reiu kergliiklustee keskkonnamõju hindamise algatamine koos Natura hindamisega” ja korralduse juurde kuuluv lisa „Projekteerimistingimused”
- Pärnu maakonnaplaneeringut täpsustav teemaplaneering „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0–170,0” ning selle juurde kuuluv KSH aruanne
- Pärnu maakonnaplaneering 2030+ (esitatud järelevalvesse) ning selle KSH aruanne
- Pärnu maakonna teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”
- Pärnu linna üldplaneering
- Tahkuranna valla üldplaneering
- Asjakohased õigusaktid
- Asjakohased riiklikud, maakonna ning valla arengukavad ja strateegiad
- Piirkonna kaitsealade kaitse-eeskirjad ja kaitsekorralduskavad
- Maa-ameti X-GIS Geoportaali kaardirakendused (maakasutus, looduskaitse ja Natura 2000 võrgustik, kultuurimälestised, pärandkultuur, kitsendused, ohtlikud ettevõtted jms)
- Keskkonnaregister
- Eesti Looduse infosüsteemi andmebaas EELIS
- Kultuurimälestiste riiklik register
- Muud piirkonna kohta koostatud asjakohased uuringud ja analüüsid

Nimekiri ei ole lõplik, see täieneb ja täpsustub KMH läbiviimise käigus lähtudes vastavate teemade käsitlemisel kasutatavatest täiendavatest allikatest. Osaliselt on KMH programmi koostamiseks kasutatud materjalide viited leitavad joonealuste viidetena. Kasutatud materjalide täpsustatud loetelu esitatakse KMH aruandes.